EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı:22, Temmuz 1989

1789 Fransız Devrimi

Büyük Fransız Devriminin 200.yılını yaşıyoruz. Büyük devrim, bu vesileyle, insanlık tarihinde gerçek bir ilerlemeye yol açmış her devrim gibi, hakettiği ilgiyi fazlasıyla görüyor. Konuşuluyor, tartışılıyor, üzerine yeni şeyler yazılıyor ve söyleniyor, değişik bakış açılarıyla ele alınıyor, yeniden değerlendiriliyor, yargılanıyor, övülüyor, yeriliyor, ve dahası, tüm bunlar yalnızca devrimin yaşandığı ülkede değil, tüm dünyada yapılıyor. Devrimin ülkesi Fransa'da ise, yanısıra, büyük ve resmi törenlerle kutlanıyor.

Fransız Devrimi burjuva devrimlerin ilki değildir. 1648 İngiliz Devrimi kendisini neredeyse 150 yıl öncelemektedir. Eğer buna rağmen yeni bir çağın, burjuva devrimler çağının başlangıcı olduysa ve böyle kabul ediliyorsa, bu, yalnızca ulusal planda değil, evrensel planda da etkili olması, başlangıçta hiç değilse Avrupa ölçüsünde büyük dönüşümler dönemi başlatmasındandır. O yalnızca köhnemiş feodal Fransa'yı değil tüm Avrupa'yı sarsmış, burjuva demokratik devrimlere büyük bir itilim kazandırmıştır. İlkelerini, ideallerini, "özgürlük, eşitlik, kardeşlik" olarak ünlenen şiarlarını dünya ölçüsünde yaymıştır. Özetle, Fransız Devrimi insanlığın gördüğü ve de göreceği burjuva devrimlerinin en büyüğü ve en görkemlisi olmuştur.

Tarihe materyalist açıdan bakan marksistler, Fransız Devrimine kendi tarihsel koşulları ve misyonu çerçevesinde hakettiği değeri daha başından ve her zaman vermişlerdir. Burjuva devrimini tüm sonuçlarına vardıran en köklü girişim, ve dahası, bunu geniş halk yığınlarının yaygın, militan ve insiyatifli katılımına borçlu olduğu için de bu büyük devrime ayrı bir ilgi göstermişlerdir. Fransız Devrimine gerçek anlamını kazandıran, onu doruğuna çıkaran ve tüm sonuçlarına vardıran, tüm bunları da burjuvaziye rağmen ve alt sınıflara dayanarak gerçekleştiren Jakobenler, hep ve hala burjuvazinin nefretiyle karşılanırken, devrimci proleterya kendini bu devrimci girişkenliğin çağdaş mirasçısı saymıştır. Kendi tarihsel ve sınıfsal konumunu, koşullarını ve misyonunu jakobenlerinkiyle bir an bile karıştırmaksızın, bu mirası, burjuvazinin ve gericiliğin tüm saldırılarına karşı da savunmuştur.

Fransız Devrimi, eşitlik, özgürlük, ve kardeşlik gibi parlak ideallerle gerçekleştirilmişti. Ama gerçekleştiği ölçüde, tüm engellerden kurtararak gelişmesine yol açtığı burjuva toplumun, bu evrensel ideallere ne denli yabancı olduğunu da göstermiş oldu. Fransız Devrimi, yeni bir azınlık ve sömürücü sınıf olarak burjuvazinin tam ve sınırsız egemenliğinin koşullarını yaratmaktan öteye gidemedi ve bir burjuva devrim olarak gidemezdi. Baskı, sömürü, eşitsizlik, kölelik bu kez burjuva biçimi içinde vücut buldu. Eşitlik, yasa önünde burjuva eşitliğinin sınırlarını aşamadı. Özgürlük, sermayenin işgücünü dilediğince sömürme özgürlüğü olarak gerçekleşti ve bu biçimiyle, gerçekte, sermaye egemenliğine dayalı yeni bir köleliğin temeline dönüştü. Kardeşliğe gelince, devrimin yarattığı yeni toplum, daha devrimin ilk anlarında yeni kanlı sınıf çatışmaları ortamında buldu kendini. Devrimin ürünü burjuva Fransa, modern tarihin en sert sınıf savaşlarına sahne olmakla kalmadı, 19.ve 20.yüzyılın en

büyük sömürgeci imparatorluklarından da biri oldu.

*

Fransız devriminin idealleri ve bu devrimin insanlığa kazandırdıkları konusunda, 200.yıldönümü de vesile edilerek hayli gürültülü bu propaganda yürütülüyor. Kaderini artık bütünüyle Batı burjuvazisinin kaderiyle birleştiren ve onunla tam kaynaşma çabası içinde bulunan modern revizyonizm bu propagandaya aktif güç katıyor, yaşadığı çürüme ve çözülme ile de onu kolaylaştırıyor. Burjuva ideologları, eski sosyalist ülkelerdeki kapitalist restorasyonların sonuçlarını gerekçe göstererek, Ekim Devriminin ilke ve ideallerini gözden düşürmeye, bunun karşısında Fransız Devriminin şahsında burjuva toplumun ilke ve ideallerini yüceltmeye çalışıyorlar. Ekim Devrimi ideallerinin boşluğunu, oysa burjuva toplumunda vücut bulan Fransız Devrimi ideallerinin 200 yıldır yaşadığı ve hep yaşayacağını övünçle ilan ediyorlar.

Fransız Devrimi burjuva devrimleri dönemini başlatmıştı. Burjuva devrimleri ise kapitalizm egemenliği dönemini. Burjuva devrimleri tarihe gömdükleri eski toplumun niteliğini değiştirmiş, baskı, sömürü, özel mülkiyet, küçük bir azınlığın büyük bir çoğunluk üzerindeki egemenliği ilkelerine dayalı özünü isekorumuşlardı.

Oysa proleter sosyalist devrimler dönemini başlatan Ekim Devrimi, insanlık tarihinde ilk kez olarak her türlü baskının, eşitsizliğin, köleliğin temeli olan özel mülkiyetin ve özel mülkiyete dayalı sömürünün biçimini değil, kendisini hedef almıştı. Sınıf ayrıcalıklarını değil, sınıfların kendisini kaldırmayı amaçlamıştı. Burjuva toplum koşullarında, boş birer laf olarak kaldıkları bizzat Fransız Devriminin sonuçlarıyla kanıtlanmış eşitlik ve özgürlük idealleri, ancak ve ilk defa olarak Ekim Devrimiyle vücut bulmuşlardır.

Fransız Devriminin yarattığı burjuva toplumu baskının, sömürünün, eşitsizliğin, yoksulluğun, sefaletin, fiziki ve manevi çürümenin, savaşların, ulusal düşmanlıkların, ırkçılığın, sömürgeciliğin, emperyalist köleliğin, faşizmin ve daha nice kötülüklerin dünyası oldu.

Bir kötülükler dünyası olan burjuva toplumu bugün artık yalnızca nefrete layıktır. Fransız Devrimi bir tarihsel zorunluluk olarak bu aşağılık toplumu doğurdu. Ekim Devrimi de, aynı zorunlulukla bu toplumun ortadan kalkacağını gösterdi. Fransız Devriminin bazı soyut ideallerinin ancak bu yolla gerçeklik kazanabileceğini de kanıtladı.

Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik Fransız Devriminin 200 yıl önceki sloganlarıydı. Gerçek özgürlük, gerçek eşitlik ve gerçek kardeşlik ancak Ekim Devrimi idealleri temelinde varedilebilir.

200 yıl sonra bugün bu her zamankinden daha açık bir gerçektir.

EKİM

İşten atılmalar sürüyor

Mayıs ayı ortalarında kamu işverenleri ile Türk-İş'in sendika ağaları arasında imzalanan toplu sözleşmeler, işçi sınıfı için yeni bir mücadele dönemini başlatıyordu. Mart-Nisan direnişlerinin 1 Mayıs eylemleriyle taçlanmasının ardından imzalanan sözleşmeler işçileri geçici bir bekleyişe itmişti.

Mücadelenin geldiği noktada bu sessizlik bozulmaya başladı. Yılın ilk yarısında %70'i aşan enflasyona karşı ek zam talebiyle başlayan mücadele giderek güçleniyor, yaygınlaşıyor. Dost düşman herkesin beklediği bir gelişmedir bu. Yılların deneyimi sonunda işçi sınıfımız burjuvazinin mücadele taktiklerini kavramıştı. Ve hiçbir işçi yeni sözleşmelerin uzun vadeli "çalışma barışı" getireceğine inanmıyordu. Her zaman olduğu gibi bu sözleşmelerin ardından yeni zamlar gelecek ve işçi çıkarma kampanyası başlatılacaktı. Her şey kurallarına göre işledi. DİE'nin raporlarına göre enflasyon Haziran ayında %74'lere fırladı. Yine Haziran başı istatistiklerine göre İstanbul'da 4 kişilik bir ailenin mutfak masrafı 375.000 TL'yi buldu. Bu rakam her ay 50-60 bin artarak gidiyor. İşçiler ve sabit gelirli emekçileri bu vahşi tırmanışa karşı koruyacak hiçbir önlem yoktur. Onlar için bir tek yol vardır; kolkola girmek ve mücadeleyi güçlendirmek.

İşten atılmalar da beklendiği gibi gerçekleşti. Burjuvazi sözleşme dönemlerinde işçilerin öfkesini körükleyen davranışlardan kaçındı. Sözleşmelerin "barışçıl" bir ortamda imzalanmasını istedi. Son sözleşmelerin ilke anlaşması ramazan bayramı içinde yapılmıştı. Bu zamanlama tesadüf değildir. Ama sözleşmelere imza atılır atılmaz burjuvazi, iki yıl gibi uzun bir süre işçileri satın almanın küstahlığı ile dişini gösterdi ve saldırmaya başladı. Burjuvazi için önemli olan yeni sözleşmelerden karlı çıkmaktı. Bunun bir yolu ürettiği metaya zam yapmak, diğeri ise ücret artışlarını etkisiz hale getirmek için işçi çıkartıp (gerekirse) asgari ücretle işçi almaktı.

Petrol-İş'in açıklamasına göre sözleşme döneminden bu yana (yaklaşık 2 ay içinde) her 12 işçiden biri işten atılmıştır. Atılan işçiler içinde ilk sırayı sözleşme öncesinde yükselen mücadele (yapılmışsa grev-direniş) sırasında öne çıkan işçiler almışlardır. Bunlar doğal işçi önderleridir. Sınıf bilinçli işçilerdir. Sosyalist işçilerdir.

Patronlar ve onların uşakları işçilere kapıyı gösteriyorlar ama korkuları da on misli artıyor. Fabrikadan atılacak işçiler, idam edilecek mahkum örneği arkadaşlarından tecrit ediliyorlar. Ani bir haberle koluna girip idare binasına getiriliyorlar. Elbiselerini bile almasına izin verilmiyor, özel servis veya taksi ile evlerine götürülüyorlar. Bu uygulamalarla burjuvazi sadece korktuğunu, sergilemiyor, aynı zamanda aptallığını ele veriyor. Bu kadar deney ve tecrübe birikiminden sonra atılan işçileri geride kalan dostlarından koparmak mümkün değildir. Hayat onları birbirine kenetlemiştir. Çalışma yerleri ve koşulları ne olursa olsun bu birlik sınıf mücadelesi cephesinde daha da bir anlam kazanarak sürecektir. Yeterki işçiler öfkelerini doğru bir temelde kullansın, umutsuzluğa kapılmasın ve kendini yalnız hissetmesin. Ancak bu yolla burjuvazinin "öç alma" politikası kırılabilir. Silahın geri tepmesi sağlanabilir. İşçiler tek tek veya grup halinde atılmalara karşı sessiz kalmıyorlar. Ağır çalışma koşullarından kurtulmak için bir miktar tazminat almayı kar sayanlar çıkabiliyor. Fakat sınıf mücadelesi açısından bunların bir önemi yoktur. Rabak örneğinde olduğu gibi, atılan bir arkadaşlarını geri almak için 400 işçi ortak eylem yapıyor. Kocaelindeki arkadaşları bu eylemi destekliyor. Bu tip örnekler çoktur. Daha da güçlendirilmeli, yaygınlaştırılmalıdır.

Bu dönemdeki işten atma kampanyasına yeni bir gerekçe eklendi; Bulgaristan'dan gelen soydaşlarımıza iş imkanı yaratmak...

Göçmen işçiler bütün kapitalist ülkelerde ucuz işgücü olarak yerli işçilere karşı kullanılmaktadır. İşsizliğin had safhada olduğu ülkemizde ucuz iş gücü deposu her zaman dolu. Kalifiye işçi durumundaki göçmenler bunlara eklendi. Asgari ücretle çalışsa bile vergi kesintisi olmadığı için diğer işçilerden az para almayan "soydaş" işçiler,

(Devamı s. 6'da)

Selüloz-İş'te yaşananlar

Biz kağıt işkolunda çalışan işçiler yaşadığımız olayları Ekim'e yazmak istedik. İşkolumuzdaki sendikalı işçi sayısı 27 bindir. Sendika genel merkezinde sermaye yanlısı faşist MHP'lilerve dinciler bulunuyor.

İşkolumuzda delege seçimleri başlamadan önce, Genel Merkez yöneticileri işverenle işbirliği halinde bu görevde nasıl kalabileceklerinin hesabını yapmaya başladılar. İlk olarak Genel Merkeze muhalif olan İzmit Merkez Şubeye bağlı olan işyerlerindeki sendika işyeri temsilcileri ve temsilcilerini görevden aldılar ve kendilerine yakın olanları getirdiler. Arkasından da İzmit Merkez Şubeye bağlı olan işyerlerini, Seka'nın dışında, şubeden ayırarak Genel Merkeze bağladılar. Devrimci, ileri işçilerin isimlerini vererek, son 4 ayda 575 işçinin işlerine son verdirdiler. Buna gerekçe olarak da; "Biz size direnmeyin, ücretiniz arttığında işveren de işten atar demiştik. Dava edin, hakkınızı alın" demekle yetindiler.

Bizler bu faşist sendika ağalarından kurtulmak için iki yıl önce Olağanüstü Kongre istedik. Merkez karşı çıktı; mahkemeye verdik ve kazandık. Genel Merkez temyize verdi, karar bozuldu. Biz tekrar başvurduk, karar lehimize çıktı. Merkez yeniden temyize gönderdi, bu kez geri dönmedi. Seka toplusözleşme görüşmelerinin sürdüğü dönemde, Çalışma Bakanı İmren Aykut Selüloz- İş Genel Başkanı İsmail Onay'a; "Fazla uzattınız, artık bitirin. Karar temyizde bekliyor, sen de gidersin" diyordu. Genel Merkez işyerinde greve evet mi hayır mı oylaması yaptırırken, işçiye, "Seka'lar kapanır" diyerek evet dedirtmeye ve böylece kendilerini kurtarmaya çalışıyordu.

Seka emekçileri sendikadan beş kuruş almadan grevi 4 ay başarıyla sürdürdüler. Aynı dönemde sendika ağaları ise işçilere verilen yardımları İzmit'te dansöz oynatarak, İmren Aykut'la yemeklerde şampanya patlatarak yediler. Bugün de delege seçimlerinde sermayeyle elele, işçilere ve muhalif sendika şubelerine neler yapmaya çalıştıklarını bir örnekle anlatacağız.

Balıkesir'de Seka işyerindeki delege seçimlerini, şu an görev yapan ve Genel Merkeze muhalif olan şube kazandı. Genel Merkezin tüm çabalarına ve işverenin baskısına rağmen seçimleri kaybedeceklerini bildikleri için, seçim bittikten sonra, sandıkları İzmit'e götürüp orada sayım yapacağız dediler. İşçiler karşı koydular ve, "Bu bizim namusumuz, burda açılır. Ya ölümüz çıkar Seka'dan ya oyumuz" diyerek gruplar halinde işi bırakıp oylamanın yapıldığı yere gelmeye başladılar. İşin boyutlanacağını anlayan faşist sendika ağaları sandığı açmak zorunda kaldılar. Delege seçimlerini Genel Merkeze muhalif şube yönetimi kazandı. Seçim tutanağı tutuldu. Genel Merkez yöneticileri tasdik edip İzmit'e döndüler. İzmit'ten şube delege seçiminin iptal edildiğini bildiren bir yönetim kurulu kararı yolladılar.

Şube üzerine oynanan bu oyunlar bir yazıyla, sendikanın işyeri ilan tahtasına asılarak işçilere duyuruldu. Bunun üzerine sendika genel merkezi işverenle kolkola girerek, işyeri baştemsilcilerini ve temsilcilerini, hiçbir haklarını vermeksizin 17.maddeden işten attılar. Sendikanın Balıkesir şube sekreteri Davut Bozkan da 5 ay görevden uzaklaştırıldı.

Genel Merkez ve işveren, "ayağınızı denk alın ve çalışın, şakamız yok şubeye gideni işten atarız" diyerek işçileri tehditediyorlar ve şubeyi kontrol altında tutuyorlar.

İşçiler sendikanın kendilerine düşman olduğunu biliyorlardı, fakat böylesine bir saldırıyı beklemiyorlardı. İşverenin, sendika ağalarının ve faşist yasaların hepsinin emeğe ne denli düşman olduğunu bir kez daha görerek yaşadılar.

İşçi arkadaşlar; bizim yaşadığımız bu olayları hergün sizler de değişik biçimlerde yaşıyorsunuz. Bütün bunların sorumlusu kapitalist düzenin ta kendisidir. Faşist sermaye diktatörlüğü varolduğu sürece bu böyle devam edecektir. Bizim kurtuluşumuz yalnızca kendi ellerimizdedir. Hayatı yaratan tek güç bizleriz, yöneten de bizler olmalıyız. Bunun için başta önder durumunda olan işçiler olmak üzere zaman kaybetmeden mücadele etmeliyiz. Türkiye proletaryasının önder rolünü ve gücünü, sınıfa güvenmeyen maceracılara, revizyonist ve troçkist akımlara göstermeliyiz.

Tüm sermaye ve uşakları bilsinler ki, Türkiye proletaryası onları tarihin çöplüğüne gömecektir.

Bir grup kağıt işçisi

İstanbul tersanelerinde dağıtılan değerlendirme bildirisi

Tersane İşçilerine

Arkadaşlar,

Uzun bir mücadele dönemini geride bıraktık. Mart başına kadar, başlayan toplu sözleşme görüşmeleri ve anti-demokratik sendikal uygulamalar karşısında nasıl tutum takınılması gerektiği üzerine düşünüyorduk. 2 Mart öncesinde, örgütsüzlüğün yarattığı boşluğu sınıf bilinçli işçiler belli bir ölçüde doldurmasına rağmen, mücadele belli bir noktaya gelip tıkanmıştı. Oysa 2 Mart'dan sonra başlayan eylemlerle bu tıkanıklığı aştık ve önemli bir deney kazandık. Fakat işi bu noktada bırakınamalıyız. 2 Mart öncesi ve sonrası durumu tartışarak gerekli dersleri çıkarmalı, bundan sonraki mücadelede bu derslerden yararlanmalıyız. Biz bu sürecin değerlendirilmesinden şu sonuçları çıkarıyor ve tüm arkadaşların tartışmasını istiyoruz.

1- En başta sınıf bilinçli işçi arkadaşlar biraraya gelerek, belli bir hedef ve plana göre çalışma yapmamışlardı. Tek tek arkadaşların yaptıkları ajitasyon faaliyeti, örgütlü bir biçimde yapılmadığından etkisi de sınırlı oldu. Özellikle 12 Eylül sonrası burjuvazinin uygulamaya koyduğu ekonomik ve politik kararlara karşı işçi sınıfı içinde devlete kendiliğinden bir tepki ve güvensizlik oluşmuştu. Ama faaliyetin dağınıklığı nedeniyle, bu tepki bilinçli bir tepkiye dönüştürülemedi, bu bilinçlilik temelinde işçi sınıfının örgütlenmesi ilerletilemedi.

2- Bu durumun ortaya çıkmasında, artık işçiler içinde pasifliği ve uzlaşmacılığı ile tanınan TBKP ve Aydınlıkçıların önemli rolü oldu. Bu reformist ve pasifist gruplar, özellikle Taşkızak ve Pendik tersanelerinde, işçi sınıfının devrimci mücadelesinin nasıl ilerletileceği ile değil, geri işçiler ve sendika yöneticileri ile masa başında ve yasalara uygun nasıl çözüm bulunacağı ile ilgileniyorlar. Örneğin, Pendik Tersanesi'nde, delege seçimlerindeki eşitsizliği gidermek için avukat tuttular. Bunlar devletin yasalarını savunmada devletten daha aktif duruma gelmişlerdi. Haliç ve Camialtı tersanelerinde, bu grupların uzlaşmacı karakterlerini artık az çok bilinçli her işçi biliyor. Çünkü yıllardır bu uzlaşmacılara karşı mücadele yürütüyorlar ve sınıf bilinçli işçiler mücadeleye engel olan bunlara karşı cephe oluşturdular.

Bunların mücadelenin engeli oldukları, son 1 Mayıs eylemine karşı tutumda da ortaya çıktı. Taşkızak Tersanesi'nde devlet gücü rolünü oynayarak, işçilerin 1 Mayıs eylemlerine katılmaması propagandasını yaptılar. Eyleme katılırsak bölünürüz dediler. Bölünmeden korktukları ise bugün dini gericiliğin etkisinde olan işçilerdi. Bunlara uyulursa işçilerin hiç eylem yapmaması gerekir. Çünkü her eylemde eyleme karşı olumsuz tutum takınan geri işçiler olacaktır. Bunların mücadelenin ilerletilmesi gibi bir sorunları yoktur. Bütün dikkatlerini delege seçimlerinde çoğunluğu kazanma üzerinde yoğunlaştırıyorlar. Bu durum sınıf bilinçli işçiler olarak bizlerin, uzlaşmacılara karşı aktif bir mücadele sürdürmemiz gerektiğini ortaya koyuyor. Uzlaşmacılar tecrit edilmeden mücadelenin doğru bir şekilde ilerletilmesi olanaklı değildir. EKİM'in sınıf uzlaşmacılığına karşı verdiği mücadeleyi yaygınlaştırmak her sınıf bilinçli işçinin görevi olmalıdır.

3- Gerek fabrika toplantılarında, gerekse bütün tersaneden işçilerin toplantılarında sosyalist işçilerin etkinliği tersane eylemlerinin itici gücünü oluşturdu. Toplantılarda alman eylem kararlarının hayata geçirilmesinde, alınan kararların doğruluğu ve işçilerin çoğunluğunun devrimci işçilere güven duyması belirleyici rol oynadı. Doğru bir önderliğin olması ve işçilerin çoğunluğu tarafından alman kararların desteklenmesi sendika yöneticilerini de eylemlerimize sahip çıkmaya itiyor. Oysa, 2 Mart'da bizleri, "çekip işinizin başına gidin" diye tersleyen bu şerefsiz sendika bürokratları değil miydi? Birliğimiz ve mücadelemiz onların geri adım atmasını sağladı.

Fakat şunu da belirtmek gerekir ki, tersane eylemlerinde önderlik sosyalist işçilerde olmasına rağmen, bu insiyatif bilinçli bir şekilde ve eylemlerin başından sonuna kadar kullanılamadı. Bunun asıl nedeninin yeterli örgütsel çalışma yapmamadan geldiğini bilmeli ve bundan sonra, öncü işçilerin kendi arasında daha sıkı bir birlik ve örgütlenme çalışmasını yapmalarını sağlamalıyız.

Örgütlenmenin sağlıklı bir şekilde ilerletilmesi için biz EKİMCİLER, acil olarak bütün tersane

işçilerinin temsilcilerinin bir üst komite oluşturmasını önerdik. Bu önerimiz çoğunluğun desteğini almadığı gibi, bu öneriyi destekleyen arkadaşlarca da yeterli çaba gösterilmedi. Oysa, böyle bir örgütlenme yaratabilseydik, eylemlerimiz çok daha etkili olabilir, kalıcı sonuçlar sağlayabilirdik. Olayların hızlı gelişmesi ve sınıf bilinçli arkadaşların bu konuda yeterli anlayışa sahip olmamaları böyle bir boşluğun doğmasına neden oldu. Önümüzdeki dönem yeni mücadelelere gebedir. Hazırlıksız yakalanmamak ve eylemleri etkili bir şekilde sürdürmek için, önerimizi yineliyor ve böyle bir komitenin oluşturulması için çaba sarfedilmesini istiyoruz.

Arkadaşlar,

Uzun süren bir mücadele sonucu, yeterli olmasa da, başta hükümetin de, sendikanın da önerdiği ücret zamlarının üzerinde bir ücret talebini kabul ettirdik. Fakat bizler birkaç lira ücret zammıyla yetinemeyiz. Kaldı ki, burjuvazi bir eliyle verdiğini kısa sürede diğer eliyle geri alacaktır. Bu nedenledir ki, ekonomik mücadeleyi politik mücadele ile birleştirmezsek başarılarımız kalıcı olmayacaktır. Sermaye düzeni varlığını sürdürdüğü sürece, bizler ücretli köleler olarak kalmaya mahkumuz. Ücretli köleliğe son vermenin yolu ise sermaye egemenliğinin yıkılmasından, kendi düzenimiz olan sosyalizmin kurulmasından geçmektedir.

Böyle bir zorlu mücadeleyi başarmak için de, örgütlülüğümüzü ilerletmek ve sağlamlaştırmak zorundayız. Örgütlenmeden gerçek sınıf hareketinin yaratılması olanaksızdır. Bunun için de sadece sendikalarda, işçi komitelerinde değil, bize her alanda yol gösterecek, ülke çapındaki mücadeleyi merkezileştirecek parti olarak da örgütlenmeliyiz. Unutmamalıyız ki, sosyalist işçilerin eylemlerde önderliğinin sürekli ve kalıcı olmamasında dağınık olmaları, parti örgütü içinde örgütlenmemeleri belirleyici bir rol oynadı. Gerçek ve kalıcı başarı için örgütlenmemizi merkezileştirmek, parti örgütlülüğüne yükseltmemiz gerekir. Gerçek, devrimci bir ihtilal partisinin önderlik etmediği sosyalist bir işçi hareketi düşünülemez. Bu nedenledir ki, bugün sloganımız, ÖRGÜTLENELİM, ÖRGÜTLENELİM, ÖRGÜTLENELİM olmalıdır.

Kahrolsun sömürü düzeni!

Yaşasın sosyalist mücadelemiz!

EKİMCİLER

İşten atılmalar sürüyor

(Baştarafı s. 3'te)

oldukları fabrikalarda, işbirlikçiliğin, ihbarcılığın ve uşaklığın simgesi haline geliyorlar. Bulgaristan'daki sosyalizm adına yüz karası uygulamaları, sosyalizmi kötüleme temelinde propaganda etmeleri bizim burjuvazimizin parayla ve baskıyla yaratamayacağı olanak sağlıyor. Gönüllü anti-sosyalistler için bütün fabrikaların kapısı açık. Yerliler dışarı, göçmenler içeri...

Hükümet yetkililerinin sahte yasaklamalarına karşı başta Bursa olmak üzere İstanbul, İzmit, Adapazarı ve diğer sanayi merkezlerimizde yerli işçiler atılarak "soydaşlarımıza" iş imkanı yaratılıyor. Mücadelenin geldiği noktada işçi sınıfımız bu oyunların farkındadır. "Soydaş" işçilere sempati ile bakılmıyor. Tersine onlar dıştalanıyor. Bu da patronların işine geliyor. Ve bu ayrım bilinçli olarak kışkırtılıyor. İleri işçiler bu oyunu bozmak için yeni alınan göçmen işçilerden (varsa) dürüst olanları ile diyalog kurmalı, onlara ülke gerçekleri kavratılmalı ve işçi sınıfı saflarına çekilmelidir. Bu politika göçmenlerin gerici bir temelde kenetleşmesine karşı bir önlem olacaktır aynı zamanda. Bulgaristan'daki sosyalizm adına yapılan rezillikleri vesile ederek sosyalizmi kötüleme kampanyasına izin verilmemelidir. Bu tür girişimlere karşı, ülkemizde yaşam ve çalışma koşulları, işsizlik, enflasyon, TC'nin Kürt ulusu üzerindeki eritme politikası anlatılarak Türkiye burjuvazisinin ikiyüzlülüğü ortaya konmalıdır. Süreç içinde göçmen işçiler içinden de sosyalistler çıkabilir. Bunun örnekleri de vardır.

Yaşasın işçilerin devrimci birliği ve mücadelesi!

Temmuz 1989

M.Taşçı

Düzenleyenin niteliğine uygun bir işçi kurultayı

T.Göker

18 Haziran'da İstanbul'da toplanan İşçi Kurultayı, işçi hareketinin karşı karşıya olduğu sorunların ve komünist hareketin görevlerinin çarpıcı bir şekilde bir kez daha görülmesine vesile oldu.

Kurultay, işçi hareketinin genelini kucaklamaktan, geniş bir katılımdan uzaktı. Ayrıca kendiliğinden işçi hareketinin sermaye düzenine karşı öfkesini ve heyecanını yansıtmaktan da uzaktı. Daha çok SP taraftarlarının aktif katılımına dayanan Kurultayda, tepkisiz, izleyici konumunda olan önemli bir kesim de mevcuttu.

Kurultay, Mart-Nisan aylarında gerçekleşen büyük işçi direnişinin arkasından yapıldı. Doğal olarak işçi sınıfının günlerce fabrikalarda, sokaklarda gösterdiği öfke ve heyecanın bu toplantıya yansıması beklenirdi. Ne var ki, sınırlı bir kesimi kapsaması ve düzenleyen partinin niteliği bütün bunları engelledi.

Kurultay, devrimci işçi hareketinin temel sorun ve görevlerini tartışan bir platform olmadığı gibi, özelde Mart-Nisan işçi eylemlerinin devrimci bir temelde değerlendirmenin, dersler çıkarmanın vesilesi de olmadı. İşçi sınıfına kaba bir övgünün ve reformist çözümlerin tekrarlandığı bir platform olmaktan öteye gidemedi.

Bugün işçi sınıfı bir dizi sorunla karşı karşıya. Doğal olarak Kurultay da, bu sorunların bir kısmını ele aldı ve çözümler ileri sürdü.

Bugün devrimci bir işçi hareketi yaratabilmek için, sorun işçi sınıfının sorunlarına ilgi gösterip göstermemekte somutlaşmıyor. İşçi sınıfının sorunlarıyla sendikalar da, burjuva partiler de ilgileniyor, kendilerine göre çözümler de sunuyor. Türkiye'de işçi sınıfı, politika sahnesinde kendisi dikkate alınmadan ciddi bir politika yapılamayacağını gücü ile kanıtlamış durumdadır. Sorun, işçi sınıfının sorunlarının ve çözümlerinin nasıl bir perspektifle ele alınıp, işçi sınıfının kurtuluşunun sağlanacağı sorunudur. Bir başka anlatımla, işçi sınıfının günlük sorunlarını temel alarak sermaye egemenliğinin temellerine dokunmadan çözümler mi üretilecek, yoksa işçi sınıfının uzun vadeli çıkarları temel alınarak sistem dışı çözümler mi üretilecek sorunudur. Bu aynı zamanda reformist bir programla mı, yoksa devrimci bir programla mı işçi hareketine müdahale edileceği sorunudur.

SP'nin topladığı İşçi Kurultayı'na bu perspektifle baktığımızda rahatlıkla şunu söyleyebiliriz: İşçi Kurultayı, toplantıda söz alan işçiler somutunda, işçi sınıfının sermayenin ekonomik-politik saldırılarına ve sendika bürokrasisine duyduğu öfkeye, işçi sınıfı içinde savaşım isteğine, birlik ve dayanışma özlemine şahit oldu. Ama öte yandan Kurultay, işçilerin, sorunlarının çözümü ve özlemlerinin gerçekleşme yolunun nereden geçtiği konusunda kafa açıklığına sahip olmadığını, olduğu kadarı ile de reformist çözümlerle sersemletildiklerini ortaya koydu.

Bir örnek sanırım bu durumu bir ölçüde de olsa aydınlatır. Kurultay'da konuşma yapan bir bayan Tekel işçisi, 12 Eylül sonrası sermaye iktidarının uygulamaları ve işyerinde karşılaştığı güçlükler üzerine, biraz da suni davranışlarla ateşli bir konuşma yaptı. Eşinin 12 Eylül sonrasında uğradığı işkenceleri, kendisinin çektiği zorlukları, toplumdaki kadın-erkek eşitsizliğini anlattı. Özellikle eşine yapılan işkenceleri anlatırken, olayları yeniden yaşadığı hissediliyordu. Çok anlatmak istediğini söylediği bu olayın anlatımını, 1.Şube'de eşine yapılan işkenceler karşısında duyduğu tepkiyi, öfkeyi, yine 1.Şube'de İstiklal Marşı'm okuyarak giderdiğini, rahatladığını söyleyerek bitirdi. Konuşmasına, genel olarak demokrasi ve evlerde demokrasi çağrısı ile son verdi. Bu konuşma oradaki işçileri nasıl etkiledi tam bilemiyorum; ama Kurultayı düzenleyen partinin kemalizm hayranlığına ve kuyrukçuluğuna denk düşüyordu. Zaten toplantının başında Kurtuluş Savaşı'nda şehit düşenler için de saygı duruşu çağrısı yapılmıştı. Burjuva cumhuriyetin, Türk şovenizminin sembolü olan İstiklal Marşı'm okuyarak sermaye düzeninin uygulamalarına öfkesini gidermeye çalışan bir işçi adına, sosyalist bir işçi ancak üzüntü duyabilir. Sosyalist bir

işçi sermeye düzenine duyduğu öfkeyi kendi marşı olan, "uyan artık uykudan uyan / uyan esirler dünyası" diye başlayan ve "bu kavga en sonuncu kavgamızdır artık / enternasyonalle kurtulur insanlık" diye biten Enternasyonal Marşı'm söyleyerek dile getirebilir ancak.

*

Kurultay'a; Çağrı Bildirisi'nin, toplantıda yapılan konuşmaların, salondaki pankartların, Kurultay sonuç bildirisinin içeriği ile reformizm egemendi.

Çağrı Bildirisi'nde, 24 Ocak kararlarından, 12 Eylül'den, Mart-Nisan eylemlerinden bahsedildikten sonra, SP'in "tartışılmasını istediği sorunlar ve çözüm önerileri" sayılıyordu. Tartışılması istenen sorunlar içinde tek kelimeyle de olsa işçi sınıfının sosyalizm savaşımından, bu savaşın hangi program, taktik ve örgütlenme çizgisi ile yürütüleceğinden bahsedilmiyordu. Tartışma konuları ve çözüm önerilerinin hepsi, sermaye egemenliğinin varlığını ön şart olarak kabul eden ekonomik ve politik reformlardan ibaretti. "24 Ocak politikaları çöp sepetine atılmalıdır", "2821-2822 sayılı iş yasaları da çöp sepetine", " İşçilerin, emekçilerin siyasal örgütlenme, partileşme çalışmalarına katılımını önleyen, çoğulcu demokrasiyi yok eden Anayasa ve yasalar değişmelidir", "Türk-İş değişmelidir", "Sınıf kitle sendikacılığı hareketimiz güçlendirilmeli ve geliştirilmelidir", "Bütün bunların gerçekleşmesi ve emeğin zafer kazanması örgütlülüğümüze bağlıdır". Bunların hepsi SP'nin tartışılmasını istediği sorunlar ve çözüm önerilerinin satırbaşlarını oluşturuyor.

Rahatlıkla görülebileceği gibi, dile getirilen sorunlar, sermaye iktidarının uygulamaları ve sonuçları olmasına rağmen, çözüm önerileri, sermaye egemenliğinin temellerine dokunmayan reform önerileridir. İşçi sınıfının iktidar sorununun dile getirildiği zaman bile, bu sorun burjuva yasallığı çerçevesi içinde kondu. SP Başkanı F. İlsever, konuşmasında işçilerin Mart-Nisan eylemleri sırasında attığı "işçiler birleşin iktidara yerleşin" sloganına atıfta bulunarak, "biz bunun yaşama geçirilmesinin yolunu açacak yasal ve Anayasal düzenleme istiyoruz" diyordu. Böylece, işçi sınıfına sermaye iktidarı yıkılmadan da, yasal ve anayasal düzenlemelerle, iktidara yerleşmesinin olanaklı olduğu mesajı veriliyordu. Gerçi pek haksız da sayılmazlardı, ne de olsa onların işçi sınıfının iktidara yerleşmesinden anladıkları, M.Kemal'in 1.Cumhuriyetinin yapamadıklarını yapacak bir "ikinci cumhuriyetin" kurulmasıydı!

Sorunlar ve çözümleri böyle konulunca, bunlara M.Ali Aybar'dan DSP temsilcisine, Hak- İş temsilcisinden Çelik- İş Başkanına kadar bir dizi reformist burjuva politikacısının, sendika bürokratının itiraz etmesi düşünülemezdi. Herhalde Kurultay'a mesaj gönderen İnönü ve Baykal da bunları düşünerek başarı dileklerini iletmişlerdi. Hatta ilginçtir, Çelik- İş Başkanı M.Türker konuşmasında, kapitalizme, kapitalist tekellere ve Özal Hükümeti'ne SP Genel Başkanından daha çok çattı ve en fazla alkış toplayanlardan da biri oldu.

SP ile aynı çizginin savunucusu 2000'e Doğru'nun Kurultay'ı kapak yaparak, kapağa konulan işçi resimlerinin altına "Türkiye'nin Walesaları" başlığını atması (belki bir tesadüftür, ama konulan resmin önünde yer alanlar da Çelik-İş sendikasının yöneticileridir, yani resim de başlığa uymuş!) Kurultay'ın hangi politik perspektifle düzenlendiğini yeterince ortaya koyuyordu. Milliyet Gazetesi de Kurultay haberini verirken, haber başlığı olarak "Walesa Arayışı"nı koymuş ve Walesa'nın resminin altına ise, "özlenen işçi lideri" notunu düşmüştü. İliğine kadar Batı kapitalizminin hayranı, anti-komünist, kilisenin sadık dostu bir adam Türkiye işçi sınıfına örnek gösterilerek, SP'nin ne derece "sosyalist" ve "devrimci" olduğu da sergilenmiş oluyordu.

Kurultay Sonuç Bildirisi de, Kurultay'a egemen olan yaklaşımı yeterli açıklıkla ortaya koyuyor. "Bugün ülkemizde yaşanan bütün sorunların temelinde yatan neden demokrasinin olmayışıdır." Bildiri böyle başlıyor. Açıktır ki, burada sözkonusu edilen demokrasi, işçi sınıfının iktidarı ele alarak uygulamaya koyacağı işçi sınıfı demokrasisi değildir. Sözkonusu edilen demokrasi, kapitalizm koşullarında, burjuvazinin egemenliğinin varlığı koşullarında gerçekleşecek burjuva demokrasisidir. Yani, en demokratiğinde bile burjuvazi için demokrasi, işçi sınıfı ve emekçiler için diktatörlük olan burjuva devletin bir biçimi.

Bir ülkede solculuk, sosyalizm adına kapitalizm nasıl masum gösterilebilir veya aklanabilir? Bunun tek yolu vardır: Kapitalizmin sonuçları, işsizlik, sömürü, geniş yığınların politik yaşamın

(Devamı s. 11'de)

15-16 Haziranda dağıtılan merkezi bildiri

15-16 Haziran Direnişi'nin dersleri güncelliğini koruyor

15-16 Haziran işçi direnişinin üzerinden 19 yıl geçti. Türkiye işçi sınıfı, 19 yıl önce, sermayenin işçi sınıfına saldırılarına karşı direnerek kendi gücünü ortaya koymuş, saldırılar karşısında sessiz kalmayacağını göstermişti.

Direniş asıl olarak, İstanbul ve İzmit proletaryası tarafından gerçekleştirilmişti, ama bu bile işçi sınıfının gücünü dosta ve düşmana karşı göstermesi bakımından yeterli olmuştu.

15-16 Haziran Direnişi, Türkiye işçi sınıfının tarihinde, o zamana kadar gerçekleşmiş eylemler içinde, en kitlesel, en militan, politik ve tarihsel sonuçları bakımından en etkili eylem durumundaydı.

15-16 Haziran Direnişi ile işçi sınıfı, sermayenin saldırılarına karşı direnmeden, kazanılmış haklarının korunamayacağını, yeni kazanımlar elde edemeyeceğini gördü. Her ne kadar burjuvazi direniş karşısında polis ve orduyu seferber ederek, sıkıyönetim ilan ederek, arkasından da 12 Mart darbesini tezgahlayarak vahşi bir saldırıya giriştiyse de, 274 sayılı Sendikalar Kanununda değişiklik yapan yasayı iptal etmek zorunda kaldı.

15-16 Haziran direnişi ile bir kez daha görüldü ki, burjuvazinin sık sık propaganda ettiği gibi, devlet bütün vatandaşlar karşısında eşit ve haksızlığı önleyen bir kurum değil, ordusuyla, polisiyle, mahkeme ve yasalarıyla sermaye düzeninin koruyucusudur. İşçi sınıfının en doğal hakları için giriştiği 15-16 Haziran direnişine karşı burjuvazi polis ve ordusunu harekete geçirdi, işçilerin üzerine kurşun yağdırıldı, çatışmalarda işçi sınıfı üç sınıf kardeşini kaybetti. Onlarca işçi tutuklandı, binlerce işçi önderi tazminatsız olarak işten atıldı.

15-16 Haziran direnişi, sadece işçi sınıfının gücünü, düşmanlarını, devletin işçi sınıfına karşı burjuva düzenin koruyucusu olduğunu ortaya koymakla kalmadı, sermaye düzenine karşı başarılı bir savaşımın sendika bürokrasisi aşılmadan olanaklı olmadığını da ortaya koydu. '60'larda işçi sınıfı burjuvaziye karşı direnirken, her fırsatta, Amerikan emperyalizminin doğrudan yardımı ve sermayenin denetiminde kurulan Türk- İş'in ihaneti ile karşılaştı. DİSK'in ortaya çıkışı aynı zamanda işçi sınıfının sendika bürokrasisine karşı savaşımının bir ürünüdür. Türk-İş karşısında ilerici sendikal bir alternatif olarak doğan ve işçi hareketinin gelişiminde önemli bir rol oynayan DİSK, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıf çatışmasının sertleşmesi ile birlikte gerçek niteliğini ortaya koydu ve DİSK'in yöneticileri zor dönemde, işçi sınıfının sonuna dek yanında olması gerektiği bir dönemde işçi sınıfının karşısında, burjuvazinin yanında yer aldı. 15 Haziran günü işçi sınıfı eyleme geçtiğinde DİSK yöneticileri eylemlerden habersiz olarak, 17 Haziran'da yasal bir miting izni almakla uğraşıyorlardı. O zaman DİSK'in Genel Sekreteri olan Kemal Sülker, bugünü anlatırken, "olup biten hakkında DİSK yöneticilerinin yeterli değil, hiç bilgisi yoktu" diyordu. DİSK'in sendika bürokratlarının asıl ihanetleri 16 Haziran günü ortaya çıktı. DİSK'li, Türk-İş'li 150 000 işçi sokaklara dökülerek polis ve ordu barikatlarına karşı direnirken DİSK yöneticileri valilikte İçişleri Bakanı ve vali ile toplantı yaparak olaylarla hiçbir ilgilerinin olmadığını söylüyorlardı. Toplantı sonrasında K.Sülker yaptığı açıklamada "girişilen tahripkar eylemle ilgimiz olmadığını İçişleri Bakanına söyledik. Ve kesinlikle de bu tahripkar olayları tasvip etmediğimizi bildirdik" derken, Kemal Türkler de radyodan yaptığı açıklamada, işçilere kurşun sıkan orduyu "gözbebeğimiz şerefli Türk ordusu" olarak niteleyerek, Anayasaya bağlılık çağrısı yapıyordu. DİSK yöneticilerinin ihaneti direniş sonrasında da görüldü. Burjuvazi binlerce işçi önderini işten atarak eylemin intikamını almaya çalışırken, DİSK yöneticileri bunlara sahip çıkmadı, kendi başlarını kurtarmanın derdine düştüler.

15-16 Haziran direnişi işçi sınıfının kendiliğinden bir eylemiydi, politik önderlikten yoksundu. Direnişin devrimci bir parti tarafından yönetilmemesi hareketin en önemli zaafıydı. O dönem işçi sınıfı adına hareket eden gerek TİP, gerekse de MDD hareketi ise bırakalım işçi sınıfına devrimci bir önderlik

yapmayı işçi sınıfının devrimci gücüne güvenmiyorlardı bile. Bir çok noktada ayrılmalarına rağmen her iki akım da işçi sınıfına güvensizlik ve burjuva kurumlara güvenme noktasında birleşiyorlardı. TİP parlamentoya dayanarak barışçıl geçişi programının temeli yaparken, MDD hareketi Türkiye'de işçilerin bir sınıf olarak varlığını, yokluğunu, devrime önderlik edip edemeyeceğini tartışıyor, "asker-sivil-aydın zümre", "zinde güçler" edebiyatı ile ordu darbesine dayanan bir "devrimi" programının temeli yapıyordu. 15-16 Haziran direnişi en büyük darbeyi, sosyalizm adına öne sürülen bu burjuva teorilere indirdi.

İşçi Arkadaşlar!

15-16 Haziran Direnişinin dersleri aradan 19 yıl geçmesine rağmen güncelliğini koruyor. Kendi tarihini bilmeyen, deneylerinden dersler çıkararak geleceğini aydınlatmayan işçi sınıfının kalıcı başarılar için emin adımlarla ilerlemesi olanaklı değildir.

15-16 Haziran Direnişi, özünde kapitalist sömürü ve baskıya karşı işçi sınıfının tepkisini, başkaldırısını ifade ediyordu. Ama bir de bugüne bakın... Burjuvazinin ekonomik ve politik baskıları 19 yıl öncesinden daha az değildir. İşçi sınıfı 19 yıl öncesinden daha yoksul, sendikal-demokratik hakları bakımından çok daha gerilere sürüklenmiş durumda. Özellikle son dokuz yılda yoğun bir kapitalist sömürüyü ve yasaklar zincirini her fırsatta canlı olarak yaşadınız. Sermaye düzeni size olumlu olan hiçbir şey vermedi, ama sizden çok şey aldı...

Ama öte yandan, sınıf olarak 19 yıl öncesinden daha güçlü, daha kalabalık, daha eğitimli ve daha fazla deneyime sahipsiniz. Bunun en somut örneği bu yıl içinde, Mart-Nisan eylemlerinde görüldü. Koyduğunuz eylemlerle, hem de 19 yıl öncesinden daha kitlesel ve yaygınlıkta, daha uzun süreli olarak, gücünüzü dosta, düşmana bir kez daha gösterdiniz. Koyduğunuz eylemler kamuoyunda geniş bir destek buldu, diğer emekçi kitleleri harekete geçirmede itici bir rol oynadı, burjuvaziyi korkuttu, ekonomik taleplerle sınırlı olsa da burjuvazinin geriye adım atmasını sağladı. Sendika bürokrasisi dün olduğu gibi bugün de, işçi hareketinin gelişmesinde en büyük engellerden biri olmaya devam ediyor. Türk- İş dün olduğu gibi bugün de varlığını ve geleceğini sermaye düzeninin varlığına bağlamış sendika bürokratlarınca yönetiliyor. Bugün Türk- İş Başkanı olan Şevket Yılmaz, o gün parlamentoda AP milletvekili olarak 15-16 Haziran Direnişi'ne neden olan yasanın hazırlayıcılarından biridir. Sendika bürokrasisine karşı savaş, sendikaların devrimci işçiler tarafından yönetilmesini sağlama, sendikaları sermaye düzenine karşı savaşımın bir aracı haline getirme görevi işçi hareketinin en güncel görevlerinden biri olmaya devam ediyor.

Bütün yasal sınırlamalara, sendika bürokratlarının ihanetine rağmen, bugün devrimci bir işçi hareketinin geliştirilmesi bakımından, nesnel koşullar her zamankinden daha elverişlidir. Burjuvazi bugün dünden daha da güçsüzdür. Burjuvazi karşı karşıya olduğu ekonomik ve politik sorunlara çözüm alternatifleri üretmekte zorlanıyor. İktidarı ile, muhalefeti ile burjuva partiler ne burjuvaziye sorunların çözümü konusunda yeterli güveni verebiliyor, ne de yığınlara.

Askeri darbeler dönemi bir kenara bırakılırsa, Türkiye 40 yıldan fazla süredir çok partili sistemle yönetiliyor. Geçen süreçte bütün çıplaklığı ile görüldüğü gibi, hiçbir burjuva parti, sosyal-demokratı, dincisi, gericisi, faşisti işçi sınıfının sorunlarına çözüm getirecek durumda değildir. Çünkü onlar burjuva düzen varolduğu için vardırlar, görevleri bu sömürü düzenini korumaktır. Burjuva partiler arasında sermaye düzeninin korunması konusunda doğal olarak varolacak farklılıklar, bugün her zamankinden daha azdır. Bunu bazen kendileri bile açıkça dile getiriyorlar.

Bugün, işçi sınıfının kendi bağımsız gücüne güvenmesi, ekonomik savaşımı yaygınlaştırması, demokratik-sendikal hakları için savaşımı yükseltmesi, daha da önemlisi bütün bunların sermaye düzeninin yıkılması, sosyalizmin kurulması savaşımıyla birleştirilmesi, bu temel hedefe bağlı bir devrim anlayışının egemen kılınması için, düne göre çok daha fazla neden ve olanak vardır. 15-16 Haziran Direnişini yaşayan, onu yakından bilen işçiler için bu gerçeğin açık olması gerekir.

İşçi sınıfının bu olanağı iyi bir şekilde kullanabilmesi, kalıcı başarılara dönüştürebilmesi için politika sahnesinde bağımsız bir güç olarak yerini alması gerekir. Bunun yolu ise, işçi sınıfına öncülük yapacak devrimci bir işçi partisinin oluşturulmasından geçmektedir. Kapitalizm koşullarında, sınıflar savaşımı son tahlilde sınıfların partileri arasındaki savaşım olarak kendini ortaya koyar.

Sınıf bilinçli işçiler!

Sizler sınıfınızın sorunlarını, bu sorunların çözümünün kapitalist düzenin yıkılmasından geçtiğini bilen işçi sınıfının öncü kesimisiniz. Devrimci bir işçi partisinin yokluğu koşullarında sürdürülen savaşımın olumsuz sonuçlarını en fazla sizler yaşadınız, en fazla acıyı sizler duydunuz. Fakat bu konuda, en fazla sorumluluk da sizlere düşüyor.

Yıllardır yakından şahit olduğunuz gibi, işçi sınıfı 15-16 Haziran'da ve sonrasında bir dizi başarılı savaşım örneği sergilemesine rağmen, bu başarılar kalıcı hale getirilemedi, sermaye egemenliğine karşı savaşımın sürekliliği sağlanamadı. Bunun en önemli ve belirleyici nedeni, sınıfa bu eylemlerde önderlik edecek, gücünü işçi sınıfından alan, bilimsel sosyalizmin teorisi ışığında oluşturulan bir programa, sağlam bir taktik ve örgütlenme çizgisine sahip bir partinin olmamasıydı.

Kuşkusuz, piyasada işçi sınıfı partisi olduğunu söyleyen bir çok parti dün de vardı, bugün de vardır. Hatta bir çoğunuz bu partilerin taraftarı durumundasınız. Fakat yaşanarak görüldü ki, bu partiler, işçi sınıfının sermaye düzenine karşı savaşımının öncüsü olamadıkları gibi, bir çoğu kendi varlıklarını bile koruyamadılar. Pratiğin sergilediği bu gerçeği tartışmak gerekmiyor. Ama oluşturulması gereken partinin niteliğini açıklığa kavuşturmak için bunun nedenlerini anlamak gerekiyor.

Her şeyden önce bu partilerin temel özelliği, sosyalist devrimi, proleter demokrasiyi program olarak benimsememesi ve hepsinin demokratik devrimci olmasıdır. Onların programı, değişik adlar verseler, değişik biçimlerde formüle etseler de, tekelci kapitalizm / ulusal kapitalizm, faşizm / anti-faşizm, emperyalizm / ulusal bağımsızlık, feodalizm / toprak devrimi karşıtlığı, yani burjuva içerikli talepler üzerine kurulmuştu. Burjuva içerikli bir programla Türkiye gibi kapitalist, burjuvazinin iktidarda olduğu bir ülkede tutarlı bir savaşım çizgisinin geliştirilmesi olanaklı değildi.

Bu partilerin ikinci temel özelliği, işçi hareketinin dışında, kırın ve şehirin küçük-burjuva katmanlarına dayanan tipik küçük-burjuva aydın partisi konumunda bulunmalarıydı. Proletaryaya dayanmayan, onun en devrimci unsurlarını içine alarak, ondan güç ve enerji almayan bir partinin istikrarlı bir yapıya kavuşması, işçi sınıfına her koşulda önderlik görevini yerine getirmesi olanaklı değildir.

Bu özelliklere sahip bir hareketin sağlam bir taktik çizgi izlemesi, her koşul altında hareketin sürekliliğini sağlayacak illegal bir ihtilal örgütünü yaratması olanaklı değildir. Bu nedenlerden dolayı, 15-16 Haziran Direnişinin üzerinden 19 yıl geçmesine rağmen, devrimci bir işçi partisinin yaratılması görevi komünist aydınların ve sınıf bilinçli işçilerin acil görevi olmaya devam ediyor. Bu görevi omuzlamak ve komünist partimizi kurmak zorundayız!...

Kahrolsun kapitalizm!

Yaşasın Özgürlük, Yaşasın sosyalizm!

EKİM

Düzenleyenin niteliğine uygun...

(Baştarafı s. 8 'de)

dışına atılmaya çalışılması, insanların açlık ve sefalet içinde kıvranması vb. uygulamaların nedeni ve kaynağı olarak kapitalizmi değil, kapitalizmin ve kapitalist egemenliğin biçimleri sorumlu tutularak ve böylece yığınlar aldatılarak. Bu bazen demokrasi yokluğu, bazen emperyalizme bağımlılık, bazen faşizm, bazen kapitalizmin işbirlikçi veya komprador olması, bazen de şu veya bu hükümet neden gösterilerek yapılır. Böylece yığınlar; kapitalizm, bu olumsuzluklardan arındırılırsa her sorunun çözüleceği gibi hayallerle aldatılır, yanlış hedeflere yönlendirilir. SP'nin topladığı Kurultay, "bütün sorunların nedeni" olarak burjuva demokrasisinin yokluğunu gösterek kapitalizmi aklıyor, yığınları kapitalizm çerçevesi içinde çözümler aramaya yöneltiyor.

Kuşkusuz bütün bunlardan, işçi sınıfının kapitalizm koşullarında iş ve yaşam koşullarını iyileştirmek, politik yaşama daha aktif katılımı sağlayacak ekonomik ve politik reformlar için savaşım sürdürmemesi gerektiği sonucu çıkmaz. Aksine sosyalizm savaşımını daha iyi koşullarda verebilmesi için bu savaşım gerekli ve önemlidir. Fakat kim ki, bu reformları program ediniyor, sosyalist devrimi geleceğin bir sorunu olarak sunuyor, "yaşanan bütün sorunların nedeni" olarak kapitalizmi değil de, burjuva demokrasisinin yokluğunu gösteriyor, o kişi, grup, parti işçi sınıfına yanlış hedef gösteriyor, işçi sınıfının burjuvazinin tuzağına düşmesine yardım ediyor demektir.

(Devamı s. 15'te)

İşçiler nasıl aldatılıyor

17 Haziran 1989 günü Çankaya Belediyesi bünyesinde, bütün birimlerde çalışan işçilerin ve büro personelinin katıldığı (1000 kişi kadar) bir toplantı düzenlendi. Konu, geriye dönük hakların verilmesi üzerineydi.

Konuşmayı yapan Çankaya Belediye Başkanı M.Doğan Taşdelen söze, "benim çilekeş emekçi işçilerim" diyerek başladı ve kendisinin de bir işçi çocuğu olduğundan, işçilerin içinden geldiğinden, işçi adının anlamının kendisi için ne kadar büyük olduğundan sözetti. Hemen devamında, "Biliyorsunuz, ben yönetime geldiğimde Belediyenin kasasında 70 milyon vardı. Sizlere ödenmesi gereken ise 2,5 milyardı. Ben bu borçları size 15 gün içinde ödedim" dedi.

Bu 2,5 milyarlık borç geriye dönük hakların tümünü kapsıyordu. Belediye bünyesinde çalışan herkese yıllık bir takım elbise, ayakkabı, gün olarak 12 gün, saat olarak 52 saat mesai ödentisi vb. haklar sözkonusuydu. Bunların hiçbiri verilmedi. Buna rağmen başkan işçilere yönelerek, benden alacağınız kaldı mı diye sorduğunda, işçiler kalmadı diyerek alkışlıyorlardı. Alkışlar arasından, "Başkan, bize kaç gündür iş verilmiyor, neden bunlardan bahsetmiyorsun?" diyen sesler çıkmaya başladı ve bunun yeri burası değil denilerek susturuldular. Çankaya Belediye Başkanlığının yerel seçimlerden bir gün önce 700 geçici işçiye dağıttığı kadro, seçimlerden sonra Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından iptal edilmişti. Başkan buna cevap vereceğine, 31 yıllık hizmet veren bir işçiyle karşılaşmasından, günlük ücretinin 8 bin lira olduğundan ve bunu nasıl 12 bin liraya çıkardığından sözediyordu. 12 bin lira dediği ücret net değil brüt ücretti. Demagojik bir dille insanları etkilemeye çalışıyordu ve onlar tarafından alkışlanıyordu.

Nedeni basitti. '80 öncesi ve sonrasında belediyeler devrimci örgütlerin etkin oldukları yerler olarak görülmüş ve hiçbir yönetici 12 Eylül sonrasında, işçilerin sorunlarını dinleme, sohbet etme düzeyinde de olsa onlarla bir araya gelmemişti. Yeni başkanın böyle bir toplantı yapması, işçilerle sohbet etmesi, işçi babası, işçi dostu görünümü vermeye çalışması onları etkilemişti. Bundan dolayı her söylediğini alkışlıyorlar, "adam açık sözlü konuşuyor, haklarımızın hepsini vermemiş bile olsa, bizlerle konuşması, bizleri ciddiye alması, değer vermesi yetmez mi" diyorlardı.

Kadro sorunu gündeme geldiğinde ise başkan şunları söylüyordu: "Arkadaşlar hiç merak etmeyin ve korkmayın. Başkanlığım süresince, 2 yıl içinde kadro sorununu çözeceğim. Yasalara uygun olarak"! "Bütün ödenekleri yasalara uygun olarak yapacağım". Sanki önceki dönemde aynı yasalar yokmuş da, ödenmiyormuş gibi!

Toplantı bittikten sonra çalıştığımız birimlere dönmek üzere araçlara bindik. 40-50 kişilik bir kalabalık vardı ve toplantı üzerine konuşuyorlardı. Biz, "bakın arkadaşlar, sermayenin yasalarına göre işçi haklarını vereceğini söyleyen birisi işçi yandaşı değil, olsa olsa burjuvazinin sözcüsüdür" dedik. "Daha bugünden verilmemiş haklarımızı verilmiş gibi göstermeye çalışıyor, açıkça ikiyüzlülük yapıyor. Demogojik konuşmalarıyla sizi etkilemeye, duygularınızı sömürmeye çalışıyor. Geriye dönük haklarımızın büyük bir çoğunluğunu alamadığımızı hepiniz biliyorsunuz. Sizlerin sorunlarını, sahip çıkıyormuşçasına, tekrar gelip size anlatması onu düzenin sözcüsü olmaktan çıkarmaz" dediğimizde, bize haklı olduğumuzu söylemeye başladılar. Ama 8 yıldır ilk defa kendi sorunlarından sözedilmesinin, kendileriyle sohbet edilmesinin işçiler üzerinde önemli bir etkisi olmuştu.

Burada, Ekim'e ve komünistlere büyük ve sürükleyici görevler düşmektedir. Hareketimiz ülkemiz koşullarında ciddi ve önemli konulara parmak basmıştır. Türkiye'de devrimci faaliyetin ve işçi hareketinin yeni bir ivme kazandığı bugünkü koşullarda işçi sınıfına gitmek, sosyalist bilinci götürmek, sınıf savaşımını öğretmek ve sınıf ordusunu kurmak boynumuzun borcu olsun.

Yaşasın İşçilerin Devrimci Mücadelesi!

Yaşasın Sosyalizm Savaşımız!

Ankara
A.Özgür
24 Haziran 1989

"Bulgaristan'daki azınlık Türkler" sorunu ve TC'nin ikiyüzlülüğü

S.Metin

Bulgaristan'da, belirli bir tarihten beridir, azınlıklar üzerinde bir baskı politikası uygulandığı biliniyor. Sözkonusu bu baskı politikası, günümüzde, Türk azınlık üzerinde yoğunlaştırılmış bulunuyor.

Bulgaristan'da bir Türk azınlığın yaşamadığı, kendilerine Türk diyenlerin ise, esasında, "Osmanlı devletinin islamlaştırdığı Bulgarlar" olduğu şeklinde milliyetçi bir temele dayandırılan bu baskının özünü, zora dayalı asimilasyon oluşturuyor.

Somutça, Türk adlarının nüfus kütüklerinden silinmesi, Türk azınlığın kendi dilinde eğitim yapma, Türkçe kitap ve gazete yayınlama vb. gibi, Türk azınlığa önceden -devrimle birliktetanınmış hakların gaspedilmesinde ifadesini bulan bu politikaya son günlerde yeni bir boyut kazandırıldı; Türk azınlığı zorla göç ettirme...

Bu uygulamaya, Türk azınlığın, son aylarda sözkonusu baskılara karşı çeşitli biçimlerde geliştirdiği tepki ve direnişlere koşut olarak başvuruldu. Sonuç, pasaport yasasında yapılan yeni bir düzenleme ile, ilk elden, onbinlerce kişinin Türkiye'ye gönderilmesi oldu.

Çeşitli iç ve dış kaynaklar, bu uygulamanın yaklaşık ikiyüzbin kişiyi kapsadığını (ya da kapsayacağını) belirtiyorlar.

Kuşkusuz ki, zora dayalı asimilasyonun da bu bir tür zorla göç ettirme politikasının da, sosyalizmle, sosyalist bir toplumun ulusal azınlıklar politikası ile hiçbir ilişkisi yoktur, olamaz. Tersini söylemek, her şeyden önce, Bulgaristan'da sosyalizm adına yaşanmış tarihsel gerçeğin düpedüz inkarı olacaktır. Dahası da sosyalizme saygısızlıktır.

Tarihsel gerçeğin bir başka biçimde olduğu ise, her türden kuşkunun ötesindedir. Zira, Bulgaristan'ın henüz yozlaşmadığı dönemde bu türden baskı ve uygulamalara rastlanılmadığı, ulusal azınlıkların tüm haklarının anayasal teminat altına alınıp, yasaların, azınlıklara yönelik en küçük bir haksızlığa dahi izin verilmeyecek tarzda uygulandığı ve denetlendiği bir gerçektir. Buna, tarihsel gerçeğin yanısıra, bu dönemi yaşamış ve şimdi göç ettirilen Türk azınlıktan insanlar da tanıklık ediyorlar.

Türk devletinin, daha bir süre öncesine kadar, uluslararası platformlarda, Bulgar yönetimini, "Dimitrov dönemindeki uygulamalara dönme"ye çağırması da, keza, bu tarihsel gerçeğin bir tür itirafı değil miydi?

Böyle olduğu kuşkusuz...

Sonuç olarak, bugünkü Bulgar yönetiminin, Türk azınlığa dönük zora dayalı asimilasyon politikasını ve bundan kaynaklanan uygulamalarını herhangi bir şekilde mazur göstermek sosyalistlerin işi de değildir.

Bulgar yönetiminin sosyalizmi değil, sosyalizmden yıllar önce kopmuş ve bugün artık bir çürümeyi yaşayan bürokrat, dar bir kastın temsilcisi olduğunu belirtmek gerekiyor.

Azınlıklar üzerindeki baskıların asıl kaynağı da, bu "yeni sınıf"ın bencil burjuva çıkarlarıdır.

Olayın bir yüzü budur.

Diğer yüzünü ise Türk devletinin iki yüzlülüğü oluşturuyor.

*

Bulgar yönetiminin, aniden gündeme alıp uygulamaya soktuğu zorunlu göç ettirme politikasının kendisinden öte sonuçlara yolaçacağı açıktı.

Nitekim "göç"ün başlamasıyla birlikte, Türkiye, yoğun bir hareketliliğe sahne oldu. Hükümeti, parlamentosu, ordusu, basını ve partileri ile tüm kurum ve kuruluşlar, yekvücut olup "Bulgar zulmü"nü teşhir kampanyaları başlattılar.

Şoven Türk basını, bilinçsiz yığınları etkilemek amacıyla, tam bir ağız birliği içinde, her gün Bulgaristan'daki Türk azınlığa reva görülen mezalimi anlatan -önemli bir bölümü abartılı- haberler üretirken, tüm partiler olayı "ulusal dava" ilan edip, tam bir birlik içinde, ortaklaşa, "Bulgar zumünü telin" mitingleri tertiplediler.

MHP eskisi, şimdi ANAP'lı Kültür Bakanı N.Kemal Zeybek, DYP'li Cindoruk ve günü sermaye çevrelerine gerdan kırmakla geçen SHP

Sekreteri Deniz Baykal, kürsüden, yedi düvele hükmetmiş(!) Osmanlılar ve Cumhuriyet Türkiye'sinin "büyük insanseverliği" üzerine hamasi nutuklar atıp, trajik öyküler anlattılar.

Öte yandan, daha önce, Bulgar hükümeti ile yapılan bir pazarlık sonucu, "Türk kızı Aysel"in Türkiye'ye gönderilmesine karşılık, bizzat Özal hükümetinin direktifiyle yayından çıkarılan "Belene" filmi büyük bir ivedilikle halkın seyrine sunuldu, halkın galeyana gelmesi beklendi vb. vb.

Günler önce büyük bir gürültüyle başlatılan bu kampanya, bugün de, hızını yitirmeksizin sürüyor. Her yerde "Bulgar zulmü" konuşuluyor.

Bulgaristan'da "azınlık Türkler"e dönük bir baskı politikası izlendiği gerçektir. "Zorla göç ettirme" olayının insani boyutlar taşıdığı da ... Nedir ki, TC'nin, bu gerçeklerin arkasına sığınıp, birden bire insan hakları savunucusu kesilmesi, dahası da herkesi bu konuda duyarsız davranmakla suçlaması da tam bir ikiyüzlülük ve utanmazlık örneğidir.

Türk devleti, Bulgarların "azınlık Türkler"e zulüm uyguladığını, insan haklarını ihlal ettiğini ve bundan vazgeçilmesini istiyor.

İnsanlara her türlü zulmü uygulayan, dünyada insan haklarını ihlal eden devletler arasında ilk sıralarda yer alan ve insan hakları adına ne varsa hepsini yokeden Türk devleti değil midir? Böylesi bir durumda, bir basın mensubunun (İlhan Selçuk) sormak zorunda kaldığı gibi, "...eloğlu kulağımıza eğilip:"

"- Peki, ama sen de kendi ülkende insan haklarını çiğnemekten vazgeç... derse?.." ne denecektir.?

Osmanlılar, yıllarca, Bulgar, Rum, Arnavut vb. halkların yaşadıkları toprakları birer askeri koloni halinde elinde tutup, yağmaladı, sömürgecilik yaptı. Halkları tam bir boyunduruk altında tutup, zulüm uyguladı. Bütün bunlar gerçekken, Osmanlıların "insanlar arasında ayrım yapmadığı, herkese eşit davrandığı" propogandası düpedüz aşağılık bir yalana dayanmıyor mu? Cumhuriyet Türkiye'sinde yıllardır Kürt ulusu ve azınlıklara baskı ve zulüm uygulanmıyor mu?

Bulgar yönetiminin, Bulgaristan'da Türklerin yaşamadığı, kendisini Türk sananların esasında Osmanlıların islamlaştırdığı Bulgarlar olduğu gerekçesiyle, Türklerin adlarını değiştirip zorla Bulgarlaştırmaya çalıştığı, buna direnen Türk azınlığı göçe zorladığı ileri sürülüyor. Bulgaristan'daki "azınlık Türkler"e dönük zora dayalı asimilasyonu onaylamak bizden uzak olsun. Peki ama, bu aynı şeyleri Türk devleti, yıllardır Kürtlere uygulamıyor mu?

"Türkiye'de Kürt yoktur, kendilerine Kürt diyenler aslında Osmanlıların ihmal ettikleri yörelerde yalnızlığa terkedilmiş 'dağlı Türkler'dir, hatta ve hatta onlar (yani Kürtler) Osmanlıların 'Kayı boyu'ndan gelmişlerdir" şeklindeki resmi devlet politikasının, bu tarih ve bilim dışı ırkçı propagandanın Bulgarlarınkinden ne farkı var? Türkiye'nin otuzlu yıllarında bir dizi sözde bilim adamı ve tarihçi, yıllarca -bu tezi kanıtlamak üzere- "Türk Tarih Tezi" yazmadılar mı?

Dahası, Türk devleti yıllarca bu "tez"lerden kaynaklanan, bütünüyle yalana dayalı propaganda yoluyla, Kürtlerin varlığını inkar etti, onları zorla Türkleştirmeye çalıştı. Ki, bu uygulamalar bugün de aynen sürüyor.

Kürt insanının ve yerleşim birimlerinin adları kütüklerden siliniyor, Türk adlarıyla değiştiriliyor. Türkiye'de ve yurtdışında Türkçe isim listeleri yayınlanmış olup, Kürtlerin kendi yeni doğan çocuklarına Kürtçe isim takmaları engelleniyor, yasaklanıyor. Kürtçe isimler kütüklere geçirttirilmiyor.

Kürtçe diye bir dilin olmadığı, Kürtçe denilen dilin aslında bazı "acaip kelimeler"le karıştırılmış Türkçenin bir türevi olduğu tezi de Türk devletine aittir.

Türkiye'de resmi dil Türkçedir ve Kürtçenin yazı dili olarak kullanılması yasaktır. Bu bir anayasa hükmüdür. Dolayısıyla Kürtçe eğitim yapmak, kitap ve gazete yayınlamak bir yana, Kürtçe konuşmak bile yılları bulan cezaları göze almayı gerektiriyor. Kürtlerle ilgili sosyolojik araştırma yapan dürüst bilim adamları ağır cezalara çarptırılıyor, akla hayale gelmeyen işkencelere uğratılıyorlar.

Kürtçe savunma yapmak isteyen Kürt devrimcileri ve yurtseverleri mahkemeye çıkarılmıyor ya da "anlaşılmayan bir dil konuştuğu" gerekçesi ile sopadan geçirilip, duruşmalardan atılıyorlar ve ağır çezalara çarptırılıyorlar.

Geçmişte bütün bu uygulamalara direnen kendi ülkesinde kendisine ait bir kimlikle yaşamak isteyen Kürtler defalarca soykırıma uğratıldı, geriye kalanlar yerlerinden-yurtlarından sürülüp mecbur-i iskana tabi tutuldu. "Aynı dili konuşan" "ortak kültür birliği"ne sahip topluluklar Batı Anadolu'ya sürüldü. Aileler parçalandı, geri

dönmeleri yasaklandı, Kürdistan'ın çeşitli yerleri yasak bölge ilan edildi.

Sadece 12 Eylül sonrasında (1980), bizzat "Bulgar Türkleri"nin bugünkü "göç"ünü "insanlığın yüzkarası" ilan eden Evren alçağının işbaşında olduğu dönemde, "köy ve mezraları birleştirmek" "uygun yerleşim birimleri oluşturmak" aşağılık yalanı ile onbinlerce Kürt göçe zorlandı, sürüldü. Kürdistan'ın -tipik örnek Dersim'dir- bir çok yerleşim biriminin nüfusu bu uygulama sonucu üçte bir, hatta yarı-yarıya düştü.

Başkalarını "insanlığın yüzkarası" "utanç verici" uygulamalara başvurmakla suçlayan bu aynı devlet "kendi yurttaşları"na "insan dışkısı" yedirmeye çalışıyor ya da sorgusuz sualsiz kurşunlayıp dozerle açtığı çukurlara dolduruyor.

Çağdaş soykırımların en büyüklerinden birini, Ermeni soykırımını yapan Osmanlının mirasçısı onyıllardır Kürt soykırımları uygulayan, bu "Kasaplar deresi"nin kasap devletinin insanseverliğinden sözetmek ne korkunç bir yüzsüzlük!

Kendi halkının (Türk halkı) özgürlükten yoksunluğunu da ifade eden, koca bir ulusun (Kürt ulusu) toptan boyunduruk altında tutup köleliğe mahkum eden utanç abidesi Türk devleti, yıllar önce kendisine verilen bir paye ile ancak "yalancı ve şerefsiz" bir devlet olarak anılabilir.

*

"Bulgaristan'daki azınlık Türkler" olsun, Trakya ya da Kıbrıs'takiler farketmez, hepsi de, burjuvazi için, sadece, devlet çıkarlarının sağlama alınmasında gereklidirler. O, burjuva devlet çıkarları tehlikeye girdiğinde kendi "soydaş"larını karşısına almak ve ezmek konusunda hiçbir zaman tereddüt etmemiştir ve etmez.

Sözgelimi, Kuzey Kıbrıs'taki Cumhuriyetçi Türk Partisi'ni (CTP'nin) lideri Özker Özgür'ün Türkiye'nin Kıbrıs Türkleri konusundaki demeci karşısında takınılan tutum, bu durumun, en son ve tipik bir örneğini oluşturuyor.

Şöyle ki; CTP liderinin "Bulgaristan'daki Türklere yapılan zulmü, Türkiye'nin Kıbrıs Türklerine karşı tutumuyla özdeş tutum" olarak ilan etmesi üzerine, derhal Türkiye'nin Lefkoşe Büyükelçiliği'ne çağrılıp, daha önce kendisine verilen T.C.Pasaportunu "ivedilikle" geri vermesi istendi. CTP lideri adeta hain ilan edildi. Dahası, gayri meşru Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sözde cumhurbaşkanı Rauf Denktaş alelacele Büyükelçiliğe giderek demeçten dolayı özür diledi.

Yeri geldiğinde Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin "bağımsız ve egemen bir devlet" olduğu ya da olacağı söylenir. Kuşkusuz gerçek bunun tersidir.

TC 1974'de işgal ettiği Kuzey Kıbrıs'a hep kendi 68.vilayeti olarak bakmıştır ve Kuzey Kıbrıs adeta bir Türk kolonisidir.

Türkiye'nin işgal bölgelerine Türk göçmenleri yerleştirmesi, orada Rum halkıyla düşmanca çatışmaları kışkırtması vb. de Kuzey Kıbrıs'ı bir kolonisi halinde elinde tutma çabasından başka bir şey değildir... TC bu konuda hep doğrudan müdahaleci olmuştur. Öyle ki, Rum halkıyla kardeşçe bir arada yaşamak isteyen Türkleri yerlerinden sürebilmekte, yerlerine Rum halkına düşman unsurları yerleştirebilmektedir. Sözkonusu yörede bizzat faşist partiler kurdurtmaktadır. CTP lideri de bu durumu teşhir ettiği için hain ilan edildi... Öte yandan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yönetimi de kukla bir yönetimdir. Asıl yönetici Türkiye'nin Kıbrıs'taki büyükelçisidir ve adeta burada bir sömürge valisi gibi davranmaktadır. CTP liderinin demeci üzerine başvurduğu uygulama tam da bunun anlatımıdır. Ve bu o denli açık bir gerçektir ki, SHP lideri İnönü bile "Türk büyükelçisi sömürge valisi midir?" diye sormaktan kendini alamamıştır.

Düzenleyenin niteliğine uygun...

(Baştarafı s. 11'de)

Reformlar için savaşımın başarısı ve elde edilen tavizlerin korunabilmesi, devrimci amaçlara hizmet edebilmesi de, ancak, kapitalizme karşı sosyalist devrim programı temelinde verilecek bir savaşımla mümkündür.

Sonuç olarak, SP'nin topladığı İşçi Kurultayında, işçi sınıfı hareketi içinde egemen olan reformizmin, işçi hareketini devrimci amaçlar uğruna savaşımdan nasıl alıkoyduğu, zehirlediği bir kez daha görüldü.

Komünistler için düşündürücü olan ise, böyle platformların, işçi sınıfına devrimci mesajlar iletmek ve reformizmin gerçek niteliğini sergilemek bakımından gerektiği gibi kullanılmamasıydı. Her şeye rağmen, yüzlerce işçinin kendi sorunlarını tartışmak amacıyla biraraya gelmesi önemli bir platform ve gelişmeydi.

Kürdistan'dan Mektup

Direniş ve yerel seçimler

Yeşilyurt olayı, Kasaplar Deresi'nde ve daha sonra da Şırnak'da ortaya çıkarılan toplu mezarlar kamuoyunun dikkatlerini Kürdistan'daki son gelişmelere yöneltmesine neden oldu.

Öldürülen yurtseverlerin ailelerinden saklı olarak topluca belediye çöplüklerine gömülmeleri, halka yapılan zulüm, işkence yasal basında belgeleriyle kanıtlanıyor. Devlet güçleri halkın ne ölüsüne, ne de dirisine saygı gösteriyorlar. Köyler jandarma, polis tarafından basılıyor. Erkekler, ve artık kadınlar da, işkence tezgahlarından geçiriliyor. Bazan alınan insanların sayısı o kadar fazla oluyor ki, devletin gözaltı odaları, sorguhaneleri yetmiyor, Eruh ilçesinde olduğu gibi malzeme ve kadro yetersizliğinden kullanılamayan hastahane alınan insanların işkencehanesi olarak işlev görüyor.

Sanırım yanıtlanması gereken en önemli soru, neredeyse 2.yılını dolduracak olan Olağanüstü Hal Uygulaması'nın Kürdistan'da ne gibi değişimler oluşturduğudur.

Burjuva basın ve TRT'de verilen demeçlere bakılırsa PKK çökertilmek üzeredir. Halk teröristlerden kurtarıldığı için son derece mutludur. Irak'tan göçeden mülteciler Türk Devleti'nin gösterdiği misafirperverlikten minnet duyuyorlar. Tanrıya Türk Devletini koruması için dua ediyorlar vb. vb.

Bütün bu söylenenler ve yazılanlar koskoca bir yalandan başka bir şey değil. Mülteci peşmergeler açlık ve hastalıkla mücadele etmekteler. Özellikle çocuklar yazın tifo vb. gibi bağırsak hastalıklarından, kışın ise zatürreden kırılıp ölmekteler. Yerli halkın derin bir yoksulluk içerisinde olduğu bölgelere yerleştirilen peşmergelerin yaşam koşulları bir hayli zor. Dahası bu insanları devlet güçleri potansiyel PKK'lı olarak görmekte...

Her şeyden önce PKK'nın, belki bir ara sarsıntı geçirdiyse de, daha da güçlendiği bir gerçek. Bunda PKK'nın son aylarda kitle faaliyetine daha fazla önem vermesi, yasadışı bir örgüt olarak örgüt içi disiplinliliği, eylemlerini yerel güçlerden çok Türk ordusu ve devlet güçlerine yöneltmesi önemli bir rol oynamakta... Devlet güçlerinin, "kendine her Kürt diyen teröristtir, PKK'lıdır" anlayışıyla halka karşı saldırıya geçmesi, kitlelerin hızla PKK saflarına kaymasına yolaçıyor. Başka bir deyişle asimile olmayı kabul etmeyen, devlet güçlerine polislik yapmayan halk, tek yandaşı olarak PKK'yı görüyor. Ya askerden yana olup kendi halkına yapılan zulüm ve baskıya ortak olacaksın, ya da işkence göreceksin! İşte halk sürekli bu ikilemle karşı karşıya kalıyor. Tarafsız olmak neredeyse imkansız hale gelmekte.

Türk ordusu en modern silahlarla donanıyor. Gece göze takıldığında ortalığı gündüz gibi gösteren gözlüklerden, bölge için son derece kullanışlı özel helikopterlere kadar devlet hiç bir masraftan kaçınmıyor. Hatta bu özel helikopterlerin kullanılması ve bakımı için Batı ülkelerinden teknik eleman ithal ediyor. PKK'nın ise askeri donanımı Türk ordusuyla karşılaştırıldığında oldukça zayıf kalıyor.

Askerliği iki yıllık bir külfet olarak gören Türk halkı, bölgedeki çetin koşullarla da karşılaşınca savaşmak istemiyor. Ordudaki faşist hiyerarşik düzen en alt kademedeki erler üzerinde daha baştan üstüne karşı nefreti oluşturuyor. Subayının, astsubayının emirlerine itaat etmek, hele bunu canı pahasına yapmak ise Türk erleri için pek olağan davranışlardan değildir. Daha önce de belirttiğim gibi Türk askeri savaşmıyor, kaçıyor, üstüne savaşıyormuş gibi görünüyor, ya da zorunlu kaldıkça kendini savunuyor. Erler bilinçsiz bir şekilde de olsa "ülkenin bölünmezliği" ilkesine pek sahip çıkmıyor.

Yüksek maaşlı polislerden kurulu özel tim birlikleri bile elden geldiğince savaşmamayı yeğliyor. Tehlikeli çatışmalardan kaçınıyor, bu durumlarda rütbesiz erler en ön saflara sürülüyor. Komutanları, Almanya'daki özel kamplarda yetiştirilmiş, özel silahlarla donatılmış, kontrgerilla eğitimi görmüş bu birlikler, yurtseverlere ve halka karşı en acımasız davranan kesimi oluşturuyor.

Kendi kendini vurmak, torpil,

rüşvet gibi araçları kullanarak deli raporu çıkarmak, bulaşıcı hastalıklara yakalanmak, hastahanede yatmak için özel çaba sarfetmek askerin bölgeden kaçmak için kullandığı yöntemlerden bir kaçı...

Şırnak'ta ordunun aldığı bütün önlemlere, ve uyulması zorunlu temizlik kurallarına rağmen askerlerin toplu bir biçimde sarılık salgınına yakalanması oldukça ilginç bir durum oluşturmakta. Bu bulaşıcı hastalığa yakalanan herhangi bir askerin 1,5 ila 3 ay hava değişimi alarak memleketine yollanmak zorunda (!) olduğunu da belirtmeliyim. Ayrıca bu salgının subaylarda hiç ortaya çıkmaması, yerli halkta ise varolan hastalıklı insanlara yenilerinin, askerlerde olduğu denli çok sayıda ve bir anda eklenmemesi de ilginçtir sanırım. Yaşam koşulları oldukça kötü olan yerli halka göre hastalığın askerlerde çok daha hızlı bir şekilde yayılmasına hiç kimse bir anlam verememekte!..

Kürdistan'da Türk ordusunun olağan bir gece operasyonu da bazı istisnalar dışında şöyle oluyor: Gece operasyona çıkan erler başlarındaki asteğmenle birlikte genellikle PKK'lılar tarafından bulunamayacakları bir yere saklanıyorlar. PKK'lılara yakalanma korkusu yaşayarak, sabaha dek bekliyorlar. Ertesi gün merkeze döndüklerinde "operasyon" tamamlanmış oluyor. Eğer PKK tarafından yakalanırlar ya da baskına uğrarlarsa, işte o zaman çatışma çıkıyor. Gazetelerde çıkan haber ise genellikle şu şekilde oluyor: "Yapılan operasyon sonucu ... terörist öldü, ... er şehit oldu"

Sözlerimden ordunun ve PKK'nın uyum içerisinde olduğu, ordu tabanıyla PKK'nın birbirleriyle bir sorunu olmadığı anlamı ortaya çıkmasın. Belirtmek istediğim bir tarafta uğrunda savaştığı davanın haklılığına inanan ölüme hazır savaşçılar, öbür tarafta ise, isteksiz, amaçsız, bir an önce yükümlülüklerini sağ olarak tamamlamak isteyen askerlerin buluduğudur.

Bütün bu sıraladığım etkenler Kürdistan'da PKK'nın daha da güçlenmesine yol açıyor. Çaresiz kalan devlet ise bu savaşa ayırdığı ödeneği her geçen gün artırıyor.

Olağanüstü Hal Bölge Valisi H.Kozakçıoğlu'nun halkı devlet saflarına çekme girişimleri ise pek sonuç vermedi. Komutanlar, valiler ve bazen de bizzat H.Kozakçıoğlu en ücra köylere, mezralara kadar gidip "halkın sorunlarını" dinliyor, onlarla konuşuyorlar. Bu gezilerden bir kısmı televizyonda da gösteriliyor. Ama arkasından gelen jandarma ya da polisin köyün ileri gelenlerini işkence tezgahlarına götürmesi, halkı köy meydanına toplayıp sıra dayağına çekmesi, devlete karşı zaten yılların birikimiyle oluşmuş güvensizliği artırmaktan başka hiç bir işe yaramıyor.

Sanırım dikkate değer en önemli gelişme yıllardır süren baskıya karşı kitlelerin suskun kalmaktan vazgeçiyor olması, yıllarboyu Kürt halkı devletin gücüne karşı başkaldırmayı göze alamamış, her türlü baskıya karşı susmayı, olayları sineye çekmeyi yeğlemiş. Ancak devletin kendisine zorla kabul ettirmeye çalıştığı her şeyi de reddetmiş. Bütün asimilasyon çabalarına karşın ulusal kimliğini korumuş. Kısacası yaşananları acı bir kader olarak görmüş ve kabullenmiş. Büyük olasılıkla geçmişteki isyanların kanlı bir biçimde bastırılması bunda önemli bir etken olmuş.

Geçtiğimiz yıl Diyarbakır cezaevindeki tutukluların açlık grevlerinin dışarıdaki yakınları tarafından desteklenmesi, güzel dayanışma örneklerinin gösterilmesi basında oldukça yoğun bir şekilde yer aldı. Bir kaç ay önce de bir dağ köyünde son yıllarda pek yaşanmayan bir olay oldu. Polisin yaptığı bir köy baskınında bir cemse dolusu köylü karakola götürülmek üzere gözaltına alındı. Ancak polisler, kadınlar ve çocukların saldırısına uğradılar, taşlandılar. Halk ilk kez alınmalara karşı böylesi bir tavır göstermişti.

Kitlelerdeki bu değişimin sınıfsal bir içeriği olmadığını belirtmeliyim. Halkın talepleri, salt ulusal özgürlüklerin elde edilmesiyle sınırlı... Sırf Kürt olmaları nedeniyle, kendilerine yapılan zulüm ve baskının sona ermesini istiyorlar.

26 Mart Yerel Seçimleri ANAP'ın yenilgisi, SHP ve DYP'nin oy kazanımı ile sonuçlandı. Bu konuda çok yazıldı çizildi. Nedense gözlerden kaçan ya da devlet için can sıkıcı bir konu olan sonuçlara ise değinilmedi. Bu seçim Kürdistan'da bir çok birimde farklı bir boyut kazandı. Kürt halkının azınlık Araplara, Türk ordusuna, hükümet yanlısı aşiret reislerine karşı güç gösterisi oldu.

Şu ya da bu partiye bağlı olduklarına bakılmaksızın hemen her yerde seçim konuşmalarında Kürt halkının özgürlük istemlerinden en çok bahseden, çevreden PKK sempatizanı oldukları iddia edilen adaylar seçimi kazandılar. Yıllardır Türk

burjuvazisinin yanında yer alan bir aşiretin tekelinde olan belediyeler, Kürt milliyetçisi ağalar ve eşraf tarafından ele geçirildi. Meydanlarda, kahvelerde açık bir biçimde ve bazen de Kürtçe, Kürt halkının ulusal haklarını savunan konuşmalar yapıldı. Tüm tehditlere ve seçim hilelerine karşın sonuçlar devlet güçlerinin istediği biçimde olmadı.

Tunceli'de demokrat bağımsız aday seçimi kazandı. Diyarbakır'da Mehdi Zana tarafından açık olarak desteklenen bağımsız aday seçimi kılpayı kaybetti. Bu yenilgi de sayımda yapılan hilenin büyük payı olduğu söyleniyor.

Şırnak'ta SHP'li adaya atılan oylar çöptenekesinde ele geçirildi. Bu olaya bizzat tanık olan SHP'liler suskun kaldılar. İlçedeki huzurun korunması adına olayı örtbas ettiler. Bir birimde SHP'nin PKK sempatizanıdır diye kabul etmediği aday ANAP'tan aday oldu ve seçimi kazandı. Kısacası SHP Kürdistan'da kendi adamlarından bile korkmaya başladı.

Başka bir birimde ise daha önce ajan provakatörlük yaptığı bilenen SHP adayı seçimi alamadı. Oysa o bölgeden sandıktan yıllardır CHP ve SHP'nin çıktığı, diğer partilerin ise hiç oy alamadığı biliniyor.

Mecliste milletvekili Abdürrezak Ceylan'ın öldürülmesi olayı ise Güney Doğu Anadolu'daki Kürt-Arap çatışmasının meclise yansımasından başka bir şey değildi. Azınlık olarak bulunan Arap nüfus Kürdistan'ın bazı bölgelerinde ekonomik üstünlüğü ele geçirmiş durumda. Kürdistan'ın özgürlüğüne karşı Türk güçleri ile ortak hareket eden, varolan durumun korunması adına Türk ordusunun bölgedeki en önemli destekçisi Arap azınlık yıllardır siyasi egemenliği de Türk devleti adına elinde tutuyor. Bu seçimler ile belediyelerdeki Arap insiyatifi de büyük oranda çökertilmiş oldu. Oysa daha önceki dönemlerde çeşitli baskı, gözdağı, ekonomik güç gösterisi ile Kürt halkının oyları Arap tüccarlarının, iş adamlarının temsilcilerine kaydırıldı.

İki Arap milletvekili Zeki Çeliker ve İdris Arıkan Arap adayların birleşememeleri, yeterli oranda çalışma yapmamaları konusunda birbirlerini suçluyorlardı. Ancak bu tartışma sırasında, Kürt millletvekili Abdürrezak Ceylan'ın kaza ile ölmesi bölgedeki Kürtler ve Araplar arasındaki gerginliğin daha da artmasına neden oldu.

Özetle Kürt halkı oylarını partilere değil, kişilere verdi. Demokrat bağımsız adayların bulunduğu yerlerde bu adayları destekledi. Bunun olmadığı koşullarda ise kendi ulusal çıkarlarını en çok savunduğuna inandıkları adaylara oylarını verdi. Sonuçta en büyük kazanım SHP'nin oldu. SHP'nin Kürt sorununa bakışı değerlendirildiğinde ortaya Kürt halkı adına somut hiç bir kazanımın çıkmayacağı açık bir şeydir. Aslında halk yeni belediye başkanlarından bir şey de bekliyor değil. Yıllar boyu devletten hiç bir iyilik görmediğinden, her ne olursa olsun hükümete, devletin güçlerine güvenmemeyi ilke edinmiş. Bu yalnızca halkın kendiliğinden oluşmuş ilk güç gösterisi idi. Egemen güçlere, pasif bir şekilde de olsa, "biz varız" dendi. Şeyhlerin, ağaların isteklerine karşı çıkarak kendi özgür iradesiyle oyunu kullandı. Halkın istediği aday kazanınca da sokaklarda günlerce halay çekildi, çeşitli gösteriler düzenlendi.

Refah Partisi'nin bölgedeki önemine de biraz değinmek istiyorum. "Kürtler ve Türkler her şeyden önce müslümanlardır, müslümanlar kardeştir, birbirlerine kötülük etmezler, dostça bir arada yaşayabilirler" propogandasıyla çetin mücadelenin pek gerekli olmadığını, dini kuralların Kürtlerin varolan sorunlarını da çözeceği savıyla kitlelere yaklaşan bu parti hızla taraftar topluyor. Devlet din farktörünü alabildiğine kullanıyor. Kürt ulusal uyanışına karşı alternatif olarak Refah Partisi'ni öne sürüyor. Bunda şimdilik başarılı oluyor.

Sonuç olarak artık Kürdistan'da bir kaç yıl öncesine dönmek mümkün değil. Bir takım yasaklar daha şimdiden çiğnenmiş durumda. 3-5 yıl öncesi "Kürt", "Kürtçe" gibi sözcüklerin dahi kullanımı yasaktı. Bugün yasal basında Kürtlerin özgürlüklerinden sözedilebiliyorsa bu tamamen Kürt halkının direnişi sonucu elde ettiği bir kazanımdır. Ancak Kürdistan'da son aylarda baskının dozu da hızla yükseliyor. Ne var ki Kürt halkı pek geri çekileceğe benzemiyor. Bıçak kemiğe dayanmış çünkü.

E.Deniz
Haziran 1989

Devrimci demokrasi ve sosyalizm

(TDKP eleştirisi)

III.Bölüm

H.Fırat

1-.Demokratik devrime iktisadi dayanaklar

Devrimci hareketimizin son 20 yılına egemen olan Milli Demokratik Devrim teorisi ilk ortaya çıkışında ve ilk biçimiyle, Türkiye'nin nesnel iktisadi ve toplumsal gerçekleriyle çelişkili, fakat kendi içinde bir anlamda tutarlıydı. Zira, Türkiye'nin iktisadi ve toplumsal gelişme düzeyine ilişkin belli görüşler üzerine oturtuluyor, bu temel üzerinde gerekçelendiriliyordu. Dışta emperyalizme bağımlı yarı-sömürge bir ülke olan Türkiye, içte feodal kalıntıların hükmü altında yarı-feodal geri bir tarım ülkesiydi. "Durum bu olduğuna göre", diyordu MDD teorisyeni, *"besbelli ki, Türkiye toplumunun önündeki devrimci görev, Türkiye'nin bağımsızlığını gerçekleştirerek, feodalizmi tüm izleriyle ortadan kaldırarak, birlik içinde, özgür Türkiye halkının engelsiz gelişme şartlarını sağlamaktan başka bir şey olamaz."* Buna kısaca demokratik devrim diyorlardı. Milli bağımsızlığı gerçekleştirmek ve feodalizmi ortadan kaldırmak "demokratik devrimin iki ana görevi" olacaktı. Birincisi ulusal gelişmenin, ikincisi kapitalist gelişmenin, ikisi bir arada Türkiye toplumunun burjuva demokratik gelişmesinin önündeki engelleri kaldıracak; bağımsız ve demokratik Türkiye bu gelişme aşamasının ifadesi olacaktı. İşte bu nedenle, toplumun önündeki devrimci adım, zorunlu devrim aşaması, iktisadi ve toplumsal özü ve içeriği ile bir burjuva devrimi olan milli demokratik devrim, anti-feodal, anti-emperyalist demokratik devrim olabilirdi ancak.

MDD teorisinin bu ilk biçiminin taşıdığı bu iç tutarlılık daha '71 devrimci hareketinin ortaya çıkışıyla bozuldu. Aynı devrim tezini devrimci bir yorumla sürdüren THKP-C ve THKO, fakat öte yandan onun dayandırıldığı iktisadi yapı tahlillerini, Türkiye'nin gelişme düzeyine ilişkin tespitlerini, örneğin "yarı-feodal Türkiye" görüşünü, feodalizm vurgusunu bir yana bıraktılar. Bu iki hareketin bünyesinden, özellikle THKP-C'den türeyen çeşitli gruplar, bu değişime bağlı kalarak, 1970'lerin ortalarından itibaren, MDD'nin anti-feodal anti-emperyalist demokratik devrim formülü yerine, anti-faşist anti-emperyalist, anti-oligarşik anti-emperyalist, ya da, anti-faşist anti-tekel anti-emperyalist demokratik devrim çeşitlemelerini koydular. Yalnızca eskiden beri maocu olanlar ile, 1975 sonrasında maoculuğa yönelen gruplar anti-feodal anti-emperyalist demokratik devrim formülünü korudular, ya da Mao üzerinden yeniden keşfettiler. Bir başka ifadeyle, demokratik devrim tezini anti-feodal köylü-toprak devrimi temeli üzerinde, yani burjuva demokratik bir iktisadi içerik ve temel üzerinde savunmayı sürdürdüler. Bunlardan biri de THKO kökenli TDKP oldu; MDD hareketinin eski formüllerine Mao üzerinden yeniden dönmüştü. "Devralınan Miras"tan (I.Bölüm) hatırlanacağı gibi, bu "dönüş"ün bilincindeydi, ve bir tutarlılığın ifadesi olarak, bu yönüyle MDD hareketini olumluyordu.(*)

Bir örgütsel yeniden toparlanma dönemi olduğu kadar, temel teorik sorunlarda, özellikle de devrim teorisi sorununda, daha çok bir suskunluk, şaşkınlık, belirsizlik, muğlaklık, tereddüt, ve bir arada tüm bunların bir yansıması olarak, yeni bir arayış dönemi olan '80'lerin ikinci yarısını bir yana bırakalım. Fakat '70'li yılların ikinci yarısında, aralarında varolan derin görüş

(*) *"MDD Hareketi her şeyden önce Türkiye'nin MDD aşamasında bulunan yarı-sömürge yarı-feodal bir ülke olduğunu vurgulamak ve ülkemizde bugün esas görevin emperyalizmin ve feodalizmin tasfiye edilerek demokrasi ve bağımsızlığın gerçekleştirilmesi olduğunu belirtmek gibi olumlu bir yöne sahipti."*

Parti Bayrağı, Sayı:5, s.118, Temmuz 1978

ayrılıklarına, bir çok konuda, ve bu arada özellikle devrim sorunu etrafında giriştikleri hararetli tartışma ve polemiklere rağmen, devrimci hareketimizi oluşturan grupların hemen tümü, Türkiye devriminin burjuva demokratik bir aşamada bulunduğu, karşı karşıya olduğumuz birinci devrimci adımın demokratik halk devrimi olduğu, bu adım atılmadan proleter sosyalist devrimin gündeme gelemeyeceği konusunda hemfikir idiler. Ayrılık, gündemdeki devrimin toplumsal-siyasal niteliğinin tanımında değil, buna gösterilen gerekçelerde, atfedilen içerikte, farklı dinamiklere tanınan ağırlık ya da yapılan vurguda, ve en nihayet, devrimin yolu ve izleyeceği gelişme seyri üzerine idi.

Soyut olarak **düşünüldüğünde**, TDKP'nin de içinde yer aldığı maocu grupların tümü, -fakat özellikle TDKP-, demokratik devrimin toplumsal ve iktisadi özü ve içeriği ile bir burjuva devrimi olduğu, nesnel doğası gereği başka türlü olamayacağı, ve bu burjuva öz ve içeriğin ise esas itibariyle devrimin anti-feodal niteliğinde, anti-feodal bir köylü toprak devriminde ifade bulabileceği nesnel gerçeğini vurgularlarken, kuşkusuz haklıydılar. Aynı şekilde, TDKP, belki onlarca kez, Stalin'den, "Toprak devrimi, doğrudan doğruya burjuva demokratik devrimin temeli ve özüdür", ya da, "Burjuva demokratik devrimin temeli köylülerin toprak devrimidir" (Muhalefetle Çin Devrimi tartışmaları) tanımlarını aktarırken, ve kendi UDHD teorisini bu temele dayandırırken bütünüyle haklı ve tutarlıdır. Demokratik devrim tezinin tüm öteki savunucularının, tümü de marksist olmak iddiasındaki bu çok sayıda grubun, burjuva demokratik devrime ilişkin klasik marksist tanımları unutmaları, yalnızca teori planında düşünüldüğünde, güç anlaşılır bir durumdur.

Kendi sınırları içinde ele alındığında, bir burjuva demokratik devrim, proletarya önderliğinde ve köylülüğe dayalı olarak sürdürülse bile, nesnel doğası gereği, öncelikle ve esas olarak, kapitalizm öncesi ilişkilere, feodal kalıntılara, bunların temsilcisi sınıflara, bu ilişkilerin toplumsal-siyasal üst yapısına, ve sömürge ya da bağımlı bir ülkeyse sözkonusu olan, bu toplumsal güçlerin gerisindeki emperyalizme yönelebilir ancak. Devrime burjuva demokratik içeriğini veren bu öğelerdir. Ya da aynı gerçeği tersten ifade ederek, şöyle de diyebiliriz: Devrimin **esas kapsamını** ve **ağırlığını**, öncelikle yerine getirilmesi gereken nesnel görevlerini yukarda sıralananlar oluşturuyorsa eğer ve oluşturabildiği ölçüde, nesnel ve zorunlu bir **tarihsel aşama olarak**, burjuva demokratik devrim göreviyle karşı karşıya olduğumuz söylenebilir. TDKP'nin 1980 öncesinde bir kısım ideolojik hasmına sık sık hatırlattığı gibi, eğer devrimin özünü ve esas kapsamını köylülüğün anti-feodal toprak devrimi oluşturmuyorsa, eğer bu sorun önemini yitirmişse, yani varlığını bir ölçüde koruyor olsa bile ağırlıklı bir önem taşımaktan çıkmışsa, bu demektir ki, demokratik devrim esas olarak tamamlanmıştır. Gündemde olan artık bir sonraki devrim aşaması, tabiatıyla proletaryanın sosyalist devrimidir. Burjuva devriminden arta kalan sorunlar olsa bile, bunlar artık proleter devrimin "geçerken çözecekleri" kapsamındadır. Artık söz konusu olan muzaffer bir demokratik devrimin proleter devrimine bağlanması ve dönüşmesi değil, muzaffer bir proleter devriminin "geride kalmış" görevleri geçerken çözmesidir. Eğer tarihsel evrim, belirli bir tarihsel evrede karşımıza esas kapsamını sermaye iktidarının devrilmesi ve büyük kapitalist mülkiyetin tasfiyesi görevlerinin oluşturduğu bir nesnel süreç çıkarmışsa, bunun ancak proleter sosyalist bir devrimde ifadesini bulabileceği gerçeğini görmemek için burjuva-demokratik önyargılarla körleşmiş olmak gerekir. Burjuva sınıf iktidarına ve kapitalizme karşı demokratik devrim bir marksistin değil, burjuva toplumu ve kapitalizmi demokratlaştırmak sevdasındaki demokrat küçükburjuvazinin görüşü, ufku ve hayali olabilir ancak. Bugünkü devrimci-demokrat hareketimizin henüz değiştirilmemiş **ortak platformu** budur. Bir zamanlar "anti-kapitalist demokratik devrim"i bir "safsata" olarak niteleyen TDKP de, uzun bir suskunluğu bozan bazı ilk belirtilerden anlaşıldığı kadarıyla (D.Sesi, sayı:77, Mayıs 1989), böyle bir "safsata"ya eğilimli görünüyor. Geri iktisadi tahlillerin sessiz ve utangaç terki, demokratik devrime imanlı ve tutkulu bir bağlılıkla birarada gidince, varılacak yer bir zamanlar "safsata" olarak nitelendirilen platform olabilirdi ancak.

Okur muhakkak ki, '80 öncesi dönem için ve demokratik devrimin gerekçelendirilişine ilişkin olarak TDKP'nin de içinde yer aldığı maocu gruplar haklı ilan edilirken, bunun, "soyut olarak düşünüldüğünde" kaydıyla yapıldığına dikkat etmiştir. Evet, soyut olarak düşünüldüğünde! Soyut plandan Türkiye'nin somut toplumsal ve iktisadi

gerçekleri alanına inildiğinde, bu grupların bir "ayakları havada" topluluğu oluşturdukları, toplumumuzun nesnel gerçekleri karşısında, bugün artık kendilerince bile alay konusu bir konumda bulundukları, devrimci hareketimizin bir başka garip gerçeğidir. '80 öncesinin maocu gruplarının devrim teorisi, Türkiye'nin nesnel toplumsal ve iktisadi gerçekleri karşısında değil, tıpkı MDD teorisinin ilk biçiminde olduğu gibi kendi içinde, ve kuşkusuz tüm öğeleriyle değil, daha çok, burjuva demokratik devrimin özünde bir köylü toprak devrimi olduğu noktasında, bir öteki ifadeyle, burjuva demokratik devrimi burjuva iktisadi temeliyle ele alma yönüyle, belli bir mantığa ve tutarlılığa sahiptir. Dolayısıyla, bu vurguyu en çok ve en ısrarlı yapan bir grup olarak TDKP de, yalnızca "Soyut Şemalar ve Genel Formüller" diyarında "bütünüyle haklıdır"! Ya da örneğin 1920'ler ve '30'lar Çin'inin içinde bulunduğu iktisadi ve toplumsal koşullara benzer bir durumda "bütünüyle haklıdır", ki bu çok doğaldır, zira savunduğu devrim teorisi gerçekte zaten Çin devriminin soyutlanmış biçiminden başka bir şey değildir. Oysa, soyut diyarlardan kendi somut gerçeklerine sahip bir ülke olarak 1970'ler Türkiye'sine inildiğinde, TDKP'nin devrim teorisi, bir şaşkınlık ve budalalık örneğidir; gülünç ve zavallıdır; marksizmin canlı özünün değil, soyut ve elbet böyle olduğu sürece cansız, ölü ve yararsız kalacak sözünün bir yansımasıdır.

Kuşkusuz, burjuva demokratik devrimin temeli ve özü anti-feodal köylü-toprak devrimidir. Ama işte bütün sorun da, Türkiye devriminin bu toplumsal ve iktisadi öze ve temele sahip olduğunu kanıtlamaktadır ya! Somut gerçeklerden kopuk, soyut formüller tutkunu şovalyelerimiz ne yapıyorlar? MDD'den Türkiye'nin burjuva demokratik devrim aşamasında olduğu yargısını önsel bir yargı, yani bir önyargı olarak devralıyorlar, sonra da, Çin Devrimi gerçeklerinden de hareketle, demokratik devrim ancak anti-feodal bir köylü-toprak devrimi olabileceğine göre, Türkiye devriminin de, "feodalizme karşı bir köylü devrimi" olabileceği, olması gerektiği, ve en nihayet, zaten öyle de olduğu sonucuna ulaşıyorlar. Yani kısaca, o bildiğimiz yöntemi uygulayarak; önsel olarak benimsenmiş bir görüşten ve soyut muhakeme yoluyla!...

1970'lerin ikinci yarısı, Türkiye'de, demokratik devrim görüşünün en parlak dönemiydi. Bu görüş, o günün Türkiye'sinde, mücadeleyi ve devrimi temsil eden hemen tüm gruplar açısından doğruluğu tartışma dışı bir çeşit tabu olduğu için, TDKP bu olgudan da güç alarak, demokratik devrimin özü ve muhtevası konusunda, kendi dışındaki gruplara alabildiğine yüklenmiş, onları çelişki ve tutarsızlıkla, demokratik devrimin gerçek mahiyetini kavrayamamakla suçlamıştır. Çıplak gerçekleri bir yana itme ataklığını gösterebilmiş, "yarı-feodal Türkiye", "emperyalist egemenliğin temeli feodalizm", "emperyalizme ve feodalizme karşı köylü-toprak devrimi" vb. görüşleri cüretle savunabilmiştir. Türkiye'nin toplumsal ve iktisadi gerçekleri konusunda gerçeğe daha yakın olan, ayakları nispeten yere basan çeşitli gruplar ise, demokratik devrim tezi kendileri için de tartışma üstü bir mutlak görüş olduğu için, TDKP'nin saldırıları karşısında savunma konumunda ve güçsüz kalmışlardır.

Bu saldırı ve polemiklerin esas muhataplarından biri olan DHB'nin düştüğü durum, tipik bir örnektir. Bu grupta "demokratik kapitalizm" görüşü yeni değildir. TDKP'nin "anti-kapitalist demokratik devrim safsatası" eleştirisi en başta bu gruba yöneltilmiştir. TDKP eleştirisinin özünü şöyle toparlıyordu:

"Halkın Birliği, Ulusal Demokratik Halk Devriminin özü toprak devrimidir diyor. Bu, demokratik devrimin özünü toprak meselesi teşkil eder demektir. Peki toprak meselesi ya da köylü meselesi nedir? Bu tam da, tarımda feodalizmi ya da feodal kalıntıları tasfiye meselesidir. Eğer emperyalizm, (ve komprador kapitalizm) bu meseleyi, devrimci olmayan bir biçimde de olsa halledebilirse, o zaman demokratik devrimin özü gerçekleşmiş demektir. Bir devrim özü itibariyle gerçekleşmişse, yerini esas olarak ondan sonra gelen devrim aşamasına, sosyalist devrim aşamasına bırakması gerekir. Halkın Birliği'nin iddialarından çıkarılacak tek tutarlı sonuç budur."(*)

TDKP, demokratik devrimci muhataplarının açmazlarını böyle sergiliyor, onları, ya demokratik devrim tezini yarı-feodal Türkiye ve anti-feodal köylü-toprak devrimi görüşleriyle birlikte savunursunuz, ya da "tutarlı" olmak istiyorsanız sosyalist devrimi ... Bu ikinciye, yani "tutarlı"lığa

---

(*) *Halkın Birliği'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi*, H.K.Yayınları, s.61. Bu aynı paragraf *Parti Bayrağı*'nın 15.sayısında yineleniyor. (s.89, Mayıs 1979)

davet, söylemeye gerek yok, o çok bilinen korkutmacayla, "Boran revizyonizmi" sopası eşliğinde yapılıyordu. Bu sopanın şiddetinden korunmak, demokratik devrime olan imanlı bağlılığını sürdürebilmek için, bu saldırının baş hedeflerinden olan DHB, büyük kapitalist çiftliklerin parçalanıp köylülere dağıtılmasını teori düzeyine yükseltmiş, böylece teorik açıdan gerici, toplumsal bakımdan tipik küçük-burjuva bir görüşü, anti-kapitalist "toprak devrimi" görüşünü savunma durumuna düşmüştür.(*) Küçük mülk sahibinin dünya görüşünü ve tutumunu yansıtan bu bakış, bugünkü "demokratik kapitalizm" ve "küçük-burjuvazi sorunu" üzerine kurulu demokratik devrim görüşünün geçmişteki temelidir.

Türkiye'nin iktisadi ve toplumsal gelişme düzeyi konusunda gerçeğe daha yakın olan gruplara gelince, bunlar, örneğin Devrimci Yol, aynı eleştiriler karşısında TDKP'yi gerçekleri görmeye davet etmiş, fakat öte yandan kendileri de bu "gerçekleri" o aynı demokratik devrim görüşüne farklı gerekçeler yapmaktan başka bir şey yapmamışlardır. Türkiye'nin kapitalist gelişme düzeyinin ve "gerçekleri"nin kabulü üzerine oturtulan bir demokratik devrim görüşü, çelişkileri ve eklektizmiyle, son tahlilde, burjuva toplumunun siyasal bakımdan demokratikleşmesini ve uluslararası mali sermaye cephesi içinde bir "ulusal bağımsızlık" hayalini ifade eder. Bu cepheyi yarıp dışına çıkmanın hiçbir şekilde burjuva demokratik devrimle değil, ancak ve yalnızca, proleter sosyalist bir devrimle olanaklı olduğu gerçeği bir an için bile unutulmadığı sürece, bu yeterince açık olmalı.

Tekrar TDKP'ye dönüyoruz ve, nesnel toplumsal gerçeklerden kopukluğu ne olursa olsun, sosyo-ekonomik yapı tahlilleri üzerine oturtulmuş bir devrim görüşünü, yani "yarı-feodal Türkiye" ve anti-feodal anti-emperyalist köylü-toprak devrimi temeline dayalı bir demokratik devrim teorisini, elbette yalnızca bir "teori" olarak, onun payına bir tutarlılık göstergesi sayıyoruz. DHB'ye ilişkin aktarılmış sözlerinde açıkça görülebileceği gibi, TDKP bu uyum ve tutarlılığa özel bir önem vermiştir.

Fakat işte tam da bu uyum ve tutarlılık, TDKP için bugün en büyük açmazdır ve "bütünlüklü çizgi"sinin bütünlüğünün çatırdaması, kurduğu teorik yapının toptan çökmesi nedenidir. Zira artık, sosyo-ekonomik yapıya ilişkin eski görüşler eski muhtevasıyla savunulamadığına göre, savunulmaya çalışılan eski devrim tezi de dayanaksız kalmış, dolayısıyla yıkılmış demektir. TDKP, aynı demokratik devrim tezine dayalı olarak gelecekte yapabileceği manevra olanaklarını, geçmişte bizzat kendi yok etmiştir. Geçmişte onun hasımlarına hatırlattıklarını, doğal olarak bugün ona hatırlatırlar.

Ya anti-feodal köylü-toprak devrimi, ya sosyalist devrim!

2- TDKP'nin küçük-burjuva devrim teorisi

Kongre Belgeleri içinde yer alan "Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Ulusal Demokratik Halk Devrimi" yazısı, şu sözlerle başlıyor:

"Türkiye, komprador-tekelci kapitalizmin ve feodal kalıntıların hüküm sürdüğü, emperyalizmin egemenliği altında yarı-sömürge, yarı-feodal geri bir tarım ülkesidir. Bu durum, ülkemizin hala demokratik devrim süreci içinde bulunmasını belirlemekte(dir)." (s.222)

"Toprak Devrimi Üzerine" kararın ilk paragrafı ise şöyle:

"Emperyalizmin uzantısı komprador-tekelci kapitalizmin ve feodal kalıntıların hüküm sürdüğü yarı-sömürge, yarı-feodal Türkiye'de yaşanmakta olan Ulusal Demokratik Halk Devriminin özü ve temeli, köylülüğün anti-feodal toprak devrimidir." (s.361)

Kongre Belgeleri, TDKP çizgisinin özünü ve esasını özetleyen bu tür tanımlarla doludur. Bugünlerde artık ağza alınmayan, eski muhtevasını unutturabilmek için yeni kelimelerle ikame edilen -"anti-emperyalist demokratik devrim"!-,

(*) *"Feodalizmin dönüşümü tamamlansa bile, kırlarda sınıf mücadelesinin geliştirilmesi amacıyla, büyük kapitalist çiftlik topraklarının dağıtımı da gündemde olacaktır."*

"Sonuç olarak toprak devrimi sadece feodal toprak mülkiyetini değil, büyük kapitalist çiftlikleri de hedef almaktadır."

Partinin Yolu, sayı:13'ten aktaran, *P.Bayrağı*, sayı:15, s.89

fakat "o güzel günlerde" bir alameti farika olan(*) UDHD'nin; toplumsal ve iktisadi bir temele dayalı olarak savunulduğu, bu temelde gerekçelendirildiği, aktarılan bu parçalarda açıklıkla görülmektedir. Türkiye, "yarı-sömürge, yarı-feodal geri bir tarım ülkesidir", ve "bu durum", onun "hala demokratik devrim süreci içinde bulunmasını belirlemektedir". Bu devrimin, "UDHD'nin özü ve temeli, köylülüğün anti-feodal toprak devrimidir."

TDKP'nin devrim modeli, özgün adıyla UDHD, Mao Zedung'un Yeni Demokratik Devrim teorisinin basit bir kopyası, Türkiye'ye şematik bir uyarlanmasıdır. 1979 başlarına kadar bütünlüğü içinde savunulan bu model, Mao eleştirisi sonrasında ve kaba bir inkarcılığa varan bu eleştiriye rağmen, yalnızca devrimin izleyeceği yola ilişkin öğeden -"kırlardan şehirlere doğru gelişecek uzun süreli halk savaşı"- arındırılmış, bunun ötesinde esas unsurlarıyla korunmuştur.

Mao Zedung'un Yeni Demokratik Devrim modeli, arada genellemeler içermekle birlikte, esas olarak Çin devrimine ilişkindir. Sınıfsal konumun yansıması teorik-siyasal tutarsızlıkları saklı tutulursa, bu devrim modeli, Çin objektivitesinin soyutlanmış bir biçiminden ibarettir. Çin toplumunun nesnel gerçeklerinin ve Çin devriminin yaşanmış ve o dönem yaşanmakta olan gelişme seyrinin teorik bir ifadesidir.

Bu modeli, "Bu teori, bugün de tüm yarı-sömürge ve yarı-feodal ülke devrimcilerinin yoluna ışık tutuyor", değerlendirmesiyle benimseyen TDKP, onu çağdaş Türkiye'nin koşullarına adapte ederken güçlüklerle karşılaştı. Bu güçlükler, 1930'lar Çin'i ile 1970'ler Türkiye'sinin iktisadi, toplumsal ve siyasal koşulları arasındaki büyük ve temelli farklılıklardan kaynaklanıyordu. Tüm subjektivizmlerine rağmen UDHD teorisyenleri bu güçlükleri gördüler ve, model ile Türkiye'nin nesnel gerçekleri arasındaki derin çelişkiyi çözmeye çalıştılar. Teori ile nesnel gerçeğin çeliştiği yerde, teorinin yetersizliği ya da yanlışlığı kabul edilir, gözden geçirilir ya da terkedilir. Bir marksist başka türlü davranamaz. Lenin bir vesileyle, "Bir öğretinin en üst ve tek ölçütünün gerçek toplumsal ve ekonomik gelişme sürecine uygunluğu olduğu yerde, dogmatizm olamaz", demişti. Fakat bizim maocu dogmatiklerimiz bunun tam tersi bir ilkeden hareket ettiler, "çözümü" nesnel gerçeği teoriye uydurmakta buldular. Nesnel gerçekle keyfi olarak oynamak olanaksız olduğu için de, çelişkiyi "teori" yoluyla ve yalnızca teoride çözmüş oldular. O çok "inatçı gerçekler" ise, buna rağmen, bu orijinal teoride ve onun ürünü programda hayli gedik açmaktan, teori ve programı çelişkilerle dolu, eklektik bir yamalı bohçaya çevirmekten geri kalmadılar.

TDKP'nin bulduğu "çözüm", "nasıl bir kapitalizm" sorununda ifadesini bulan o özgün kapitalizm görüşündedir. II.Bölümde bu görüşü incelerken, bunun, TDKP'nin küçük-burjuva devrim teorisinin temeli olduğunu özellikle belirtmiştik. Hatırlanacağı gibi, TDKP, "Bu kapitalizm hangi temellerde yükselmektedir ve bunun feodalizmle ilişkisi nedir?" sorununa ayrı bir önem veriyordu. Bu sorunun TDKP için iki önemli sonucu vardır. 1) Gelişen bu kapitalizm feodalizmi tasfiye edemez. 2) Bu kapitalizmin gelişmesiyle "gelişmiş bir sanayi" kurulamaz.

Feodalizm tasfiye olmadığı için ve bir devrimle tasfiye edilemediği sürece, anti-feodal köylü toprak devrimi hep gündemde kalacak ve devrimin "özü ve temeli olmaya" devam edecekti. Öte yandan, bu kapitalizm ne kadar gelişmiş olursa olsun, yani hakim hale gelip toplumsal ilişkilerin tümü üzerinde belirleyici bir konum kazansa bile, bu gelişme "gerçek bir sanayileşme"yi ifade etmeyeceği için, sosyalizmin asgari önkoşulları oluşmuş olmaz ve dolayısıyla sosyalist devrim gündeme gelmez.

İşte, birincisi, feodalizme ilişkin olanı narodizmin; ikincisi, "gerçek bir sanayileşme"ye ilişkin olanı II.Enternasyonal oportünizminin Türkiye'de yeni bir kılıkta hortlaması olan bu iki görüş bir arada, TDKP'nin devrim teorisinin, UDHD'nin, teorik dayanaklarıdır. Çin Devrimi modelini 1970'ler Türkiye'sine uyarlamak kaygısı ve çabası, TDKP'yi bir yandan narodnik önyargılara itmiş, öte yandan II.Enternasyonalin "üretici güçler teorisi"nden medet ummaya götürmüştür.

(*) TDKP kendi programatik görüşlerini içeren temel yazısına -sonra broşür-, *Ulusal Demokratik Halk Devrimi* genel başlığı koymuştu. Oysa M.Çayan, üstelik TDKP'den daha 7-8 yıl önce, kendi programatik görüşlerine *Kesintisiz Devrim* başlığını uygun görmüştü. Biçime ilişkin görülebilir, ama son derece anlamlı olduğundan kuşku duyulmamalı.

Narodnik önyargılar üzerinde daha önce durulduğu için, burada II.Enternasyonal dogmalarının TDKP'de yeniden dirilişine değinmemiz gerekiyor.

Rusya'da menşeviklerin, Avrupa'da II.Enternasyonalin tüm gözde teorisyenlerinin sosyalist Ekim Devrimine yönelttiği bilgiççe saldırıyı, Kautsky, *Proletarya Diktatörlüğü* başlıklı broşüründe özetledi. Kautsky şunları yazıyordu: *"Proletaryanın en etkin silahı, onun sayısal gücüdür. Proletarya nüfusun en kalabalık sınıfı haline gelmeden ve kapitalist toplum küçük köylü ve alt orta sınıfların proletaryaya nazaran sayıca daha ağır basmadıkları bir gelişmeye ulaşmadan kendini kurtaramaz."* (*)

Leninist devrim teorisine ve sosyalist Ekim Devrimine yöneltilmiş saldırının temel tezlerinden biri, işte budur. Proletarya nüfusun çoğunluğunu oluşturacak bir gelişme düzeyine ulaşmadan sosyalist devrimi yapamaz, iktidarı alamaz ve sosyalizmin inşasına girişemez şeklindeki bu tezin, proletaryayı emekçi müttefiklerinden yoksun ve onlara karşıt bir konumda ele aldığı da, Kautsky'nin yukardaki sözlerinde görülmektedir. Barışçıl geçiş görüşüyle de ilişkilendirilen bu gerici tez, proletaryanın devrimci enerjisini ve mücadele gücünü felce uğratıyor; onun toplumun diğer çalışan ve sömürülen sınıf ve tabakalarının öncüsü olduğu gerçeğini karartıyor; proletaryanın kapitalist bir toplumdaki gücünü onun "sayısal gücü"ne indirgiyor; bu gücün, proletaryanın toplam nüfus içindeki payından sınırsız ölçüde daha büyük olduğu gerçeğini, tarihsel deneyim tarafından her defasında kanıtlanan ve proletaryanın üretim içindeki konumundan kaynaklanan bu açık gerçeği yadsıyordu. Bu gerici ve proleter devrim düşmanı tezden Ekim Devrimine karşıt olarak çıkarılan sonuç ise şuydu: Rusya bir küçük-burjuvalar ve köylüler ülkesi olduğuna ve proletarya nüfusun küçük bir azınlığını oluşturduğuna göre, Ekim Devrimi sosyalist bir devrim değildir, olamaz. Rusya'da köylüler çoğunlukta olduğuna göre, *"Bize proletarya diktatörlüğü olarak sunulan şey* [gerçekte] *bir köylü diktatörlüğüdür."* (Kautsky)

(*) *Sosyalist Siyasal Düşünüş Tarihi*, c.II, s.549, Bilgi Yayınevi. Bu derleme, Kautsky'nin *Proletarya Diktatörlüğü* broşürünün tümünü değil, bir bölümünü içeriyor.

Kautsky'nin aynı broşürde ileri sürdüğü bir ikinci tez ise, Rusya'da devrimin, *"Rusya'nın iktisadi geriliğinden ötürü ancak bir orta-sınıf devrimi"* (s.562), yani burjuva demokratik devrim olabileceği, öyle olması ve bu sınırların ötesine geçmemesi gerektiği şeklindeydi. Rusya'da sosyalizmin maddi ve kültürel ön koşullarının olmadığı, böyle bir ülkede sosyalist devrime ve inşaya girişmenin, "marksist teori"ye aykırı olduğu, sosyalist devrimin ve inşanın ancak kapitalizmin ileri bir gelişmişlik düzeyine ulaştığı, kapitalizmin tam bir olgunlaşma evresine vardığı yerlerde gündeme gelebileceği, menşeviklerin ve Kautskistlerin ortak görüşüydü.

Üretici güçler tezinin özünü oluşturan ve proletaryanın nüfusun çoğunluğunu oluşturması teziyle dolaysız bağlantı içinde bulunan bu savı, menşevik Suhanov'u hedef olarak Lenin şöyle cevaplamıştı:

"Uygarlığın sosyalizmin kurulması için gerekli olduğunu söylüyorsunuz. Pekala. Ama neden ülkemizde, toprak sahiplerinin ve Rus kapitalistlerinin defedilmesi gibi uygarlık önkoşullarını yaratıp, sonra da sosyalizme doğru ilerlemeye başlamayalım?" (*)

TDKP de içinde Leninist olmak iddiasındaki tüm devrimci demokratlarımız, bu çok bilinen tartışmayı iyi bilirler ve kuşkusuz Kautsky'e karşı Lenin'i savunurlar. Ama toplumumuzun kapitalist gerçekliğini kabul edip buna rağmen demokratik devrim görüşünü savunmaktan vazgeçmedikleri sürece ve buna yeni dayanaklar aramak çabasına giriştikleri ölçüde, bu dayanakları ancak, Kautskist-menşevik sözde "proleter devrimin önkoşulları" teorisinde, yani üretici güçler tezinde bulduklarını da ya bir türlü farketmezler, ya da güçlü burjuva-demokratik önyargıların cazibesiyle farketmek istemezler. Feodalizm

(*) *"Daha sağda olan sosyal demokratları bir yana bırakın, bizim Suhanovlar devrimlerin başka türlü yapılabileceğini akıllarına bile getirmiyorlar. Avrupalı darkafalılarımız, çok daha geniş nüfusa ve çok daha fazla toplumsal koşul farklılıklarına sahip olan Doğu ülkelerindeki daha sonraki devrimlerin kuşkusuz, Rus devriminin özelliklerinden bile daha büyük özellikler göstereceğini akıllarına bile getirmiyorlar."*

Devrimimiz, Marx-Engels-Marksizm Derlemesi, s.545-546, Sol Yayınları

vurgusuna dayalı narodnik önyargılar, nesnel gerçeklerin gücü karşısında yıkıldığı ölçüde, demokratik devrime, II.Enternasyonalin üretici güçler tezi ile, siyasal (burjuva) demokrasi isteminde ifadesini bulan burjuva toplumun demokratikleşmesi dışında gerekçeler bulmanın olanaksız olduğu, gitgide daha iyi anlaşılıyor. TKP-ML Hareketinin aradığı dayanakları, ancak proletaryanın ve küçük-burjuvazinin toplam nüfus içindeki payları hesaplarında ve "demokratik kapitalizm" isteminde bulması (!), son derece normaldir.

TDKP'nin devrim tezinin en kapsamlı savunusu olan bir yazıda, DHB ile polemiğinde yer alan şu görüşleri, II.Enternasyonalin üretici güçler teorisi ve Kautsky'nin aktardığımız görüşleriyle kıyaslayınız:

"... Bir ülkede sosyalizmin kurulabilmesi için, üretici güçlerin gelişmesinin ve üretimin toplumsallaşmasının öyle bir noktaya gelmiş olması gerekir ki; bu noktada üretici güçlerin gelişmesini önleyen ilişkiler artık kapitalizm öncesi ya da ilkel kapitalizm türünden ilişkiler değil, bizzat kapitalist üretim ilişkileri olmalıdır; başka bir deyişle, üretimin toplumsal niteliği özel mülk edinmenin kapitalizm öncesi (ya da ilkel kapitalist) değil, bizzat gelişmiş kapitalist biçimiyle uzlaşmaz bir çelişkiye düşmüşbulunmalıdır. Eğer, ülkemizde bu şartlar mevcut olsaydı (siyahlar PB'nın), *sosyalist devrim şiarını derhal yükseltmeyen ve gündemine doğrudan sosyalizmin kurulmasını koymayan hiçbir kişi, grup, parti Marksist-Leninist sıfatına en küçük bir şekilde bile hak kazanamazdı..."*(*)

Bu çok "marksist-leninist" vurgunun özü, Kautsky'nin Ekim Devrimine karşı yönelttiği o çok "marksist" itirazın aynısıdır: Sosyalist devrim için "gelişmiş kapitalizm" koşulları! Bu parçanın dört sayfa sonrasında ise, P.Bayrağı, sosyalist devrimin ön koşullarına yeni bazı öğeler ekliyor. Şöyle:

"... proletaryanın nüfusun çoğunluğunu oluşturduğu, köylülüğün farklılaşmasının sonuna kadar gelişerek 'köylü sorunu'nun halledildiği, kısaca proleterya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin gelişmesini engelleyen tüm engellerden kurtularak olgunlaştığı bir toplum. Sosyalizm için olgunlaşmış bir toplum. Bir marksist-leninistin bu durumda sosyalist devrim bayrağını yükseltmesinden daha doğal ne olabilir?" (s.86, tüm siyahlar bizim)

Rusya'da menşevikler, Avrupa'da Kautskistler, kuşkusuz yalnızca bir iddia olarak, eğer böyle koşullar oluşursa, "bu durumda sosyalist devrim bayrağını" yükseltmeye hazırdılar! Ama bu koşullar değil Ekim Devrimini yaşamış geri Rusya'da, dönemin gelişmiş Avrupa ülkelerinde bile zor bulunurdu. Dolayısıyla, üretici güçler teorisi pasifizmin, ataletin, proletaryanın mücadele gücünü felce uğratmanın ve onu kapitalist köleliğin devamına razı etmenin teorisiydi. Proletarya devrimi ve proletarya iktidarı düşüncesine düşmanlığın teorisiydi. Devrimci demokratlarımızın bugün için bu amaçla hareket ettiklerini elbet iddia etmiyoruz. Onlar aynı "ön koşulları" yalnızca, sınıf konumlarının ve ideolojik şekillenmelerinin ifadesi, güçlü burjuva-demokratik önyargılarının yansıması olan demokratik devrim fikrini mutlaklaştırmak üzere ileri sürüyorlardı ve sürüyorlar.

Daha çok Türkiye'nin toplumsal gelişme düzeyini kabul eden grupların "az gelişmiş kapitalizm"e karşı demokratik devrim düşüncesi için başvurdukları bu üretici güçler teorisine, kendi dayanaklarını esas olarak "emperyalist egemenliğin temeli feodalizmdir" tespitinde bulan TDKP'nin neden ihtiyaç duyduğu düşünülebilir. İlkin, aynı sınıfsal konum ve ideolojik bakışa, ortak kavrayış ve mantığa işaret edelim. İkinci olarak ise, TDKP çizgisinin, Türkiye'nin iktisadi ve toplumsal gelişme düzeyi ve sınıf ilişkilerine ilişkin eklektizmine. Bilindiği gibi, TDKP Programı, *"Sonuç olarak yarı-sömürge, yarı-feodal ülkemizde meta üretimi temeli üzerinde genel olarak kapitalizm egemen duruma geldi"*, diyor. Bu, "inatçı gerçeklerin" gücüdür. Böyle olunca, "egemen" hale gelen bu kapitalizmin; proletaryanın "nüfusun çoğunluğunu" oluşturacağı, köylülüğün farklılaşmasının "sonuna kadar gelişe"ceği, *"kısaca proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin gelişmesini engelleyen tüm engellerden kurtularak olgunlaşa"* cağı bir toplum yaratmadan, bir sosyalist devrimi hiç de gerektirmeyeceğini önemle vurgulamak; madem kapitalizm egemen hale gelmiştir neden sosyalist devrim savunulmuyor türünden itirazları göğüsleyebilmek için, bu tümünü bir arada görmenin olanaksız olduğu koşulları ileri sürerek demokra-

(*) *Parti Bayrağı*, sayı:15, s.81-82

tik devrim saplantısını sağlama bağlamak, bu çizginin pek akıllı teorisyenleri için çok önemliydi.

Bir ülke "yarı-feodal" oldukça o ülkede demokratik devrim mutlak bir zorunluluktur düşüncesine bağlılıklarını artık yakından tanıdığımız TDKP yazarları, bir vesileyle de şunları yazmışlardı:

"Bir ülkede, ne zaman, gelişmiş sanayi kapitalizmine denk düşen, feodalizmden arınmış salt kapitalist üretim ağır basarsa, ancak o zaman yarı-feodal olarak nitelendirilemez." (*)

Yazarın altını çizerek önemini vurguladığı bu aşılması zor barajı ancak en gelişmiş kapitalist ülkeler aşabildiğine göre, çağdaş dünyanın öteki tüm ülkeleri bu barajın berisinde ve dolayısıyla "yarı-feodal" olarak "kaldıklarına" göre, onlar için burjuva demokratik devrim mutlak bir zorunluluktur.

Bu bizi yeniden, TDKP'nin, Yöntem Sorunları'nı tartışırken (II.Bölüm) ifade ettiğimiz belirgin bir özelliğine, kendi "özgün" görüşlerini çağdaş dünyanın büyük bir bölümü için de geçerli sayma, hep genel formül ve önermelerle iş görme eğilimine götürüyor. O tartışmada bunun çok sayıda örneğini göstermiştik. Burada ise, feodalizmin vurgusunda ifadesini bulan narodnik önyargılar ile sosyalist devrimin "maddi önkoşulları"nda ifadesini bulan üretici güçler teorisinin, demokratik devrimin mutlaklaştırılması hizmeti gören bu iki gerekçenin evrenselleştirilmesinin ek bazı örneklerini görelim.

Mahir Çayan'ın *Kesintisiz Devrim* broşürünün eleştirisinde, emperyalizmin bağımlı ülkelerdeki sömürü mekanizmasına örnekler verildikten sonra, şu mutlak yargı ifade ediliyor: *"Emperyalizm varoldukça bu olgular da var olmaya devam edeceklerdir. Dolayısıyla da emperyalist sömürü devam ettikçe bu ülkeler, geri tarım ülkesi olma özelliklerini taşıyacaklardır. Emperyalizmin aşırı sömürüsünün çarkına tutulan sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin bir türlü sanayileşmiş ülkeler haline gelememesinin nedeni bunlardır. Bütün bu durumlar, aynı zamanda feodal kalıntıların yaşamasıyla özdeşlik gösterir."* (**)

Emperyalizme bağımlılık sürdükçe bu ülkeler, yani tüm bağımlı ülkeler hep "geri tarım ülkesi" olma özellikleri taşıyacaklardır; dolayısıyla, anti-emperyalist anti-feodal demokratik devrim bu gibi ülkelerde mutlak bir temele sahiptir. Öte yandan, emperyalizmin aşırı sömürüsü, bu ülkelerin "bir türlü sanayileşmiş ülkeler haline gelememesinin nedeni" olduğuna, ve "gelişmiş bir sanayi" kurulmadan da sosyalist devrim gündeme gelemeyeceğine göre, bu da, bu gibi ülkelerde demokratik devrim için ikinci bir mutlak temeldir. Burada, narodnik saplantılar ile II.Enternasyonal dogmalarının nasıl bir arada boy verdiklerini, içiçe geçip aynı sonucu, günümüz dünyasının çok büyük bir bölümü için mutlaklaştırılmış demokratik devrim fikrine yolaçtıklarını, bunun proleter devrim görüşünün önüne evrensel bir "Çin seddi" olarak örüldüğünü açıkça görüyoruz.

Merak edenler, benzer bir mutlaklaştırmanın bir başka örneğini görebilmek için İ.Kaypakkaya Eleştirisine, İ.Kaypakkaya'nın, feodalizmin tasfiyesinin evrimci tarzda mümkün olduğu görüşüne "açık kapı bırakarak" işlediği günahın haşince sergilendiği bölüme bakabilirler. (*Parti Bayrağı*, sayı:9, s.67-68)

UDHD'nin teorik dayanaklarından somut içeriğine ve bu içeriğin sınıfsal siyasal anlamına geçelim. Teorik dayanaklarıyla narodizm-kautskizm karması bir oportünizmi ifade eden bu devrim anlayışı, içeriği ve siyasal sonuçlarıyla tipik küçük-burjuvadır.

Sözü fazla uzatmadan, bu içeriği oluşturan temel unsurları madde madde ve sırasıyla görelim.

1- "Kırlardan" başlıyoruz. "Ulusal Demokratik Halk Devriminin özü ve temeli, köylülüğün anti-feodal toprak devrimi" olduğuna göre, tarım programıyla başlamak en doğrusudur.

*Kongre Belgeleri*nin "Toprak Devrimi Üzerine" karar bölümünde, şunlar gururla söyleniyor: *"Türkiye Devrimci Komünist Partisi'nin Tarım Programı, küçük-burjuva siyasi hareketlerinden farklı olarak, kırsal alanlardaki her türlü feodal kalıntıyı silip süpürmek ve yarı-feodal toprak ağalığı sistemini bir bütün olarak ortadan kaldırmak için mücadele eden bir köylü devriminin programıdır... Türkiye Devrimci Komünist Partisinin Tarım Programı, başlı başına olmasa bile başlıca bir 'köylü programı'dır..."* (s.363)

Kongreden üç ay önce, *P.Bayrağı'nın 20.sayısında, konuyla ilgili temel bir yazının sonuç bölümünde ise, şunlar söyleniyor: "Özetlersek;*

(*) *Halkın Birliği'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi*, s.39

(**) *Parti Bayrağı*, sayı:4, s.50-51

proletaryanın demokratik devrim sürecinde tarım programının esasını toprak ve özgürlük talebi, büyük feodal ve yarı-feodal toprakların tümüyle tasfiyesi hedefi oluşturur." (s.68)

Söyleyeceklerimiz çok kısa olacak. Kırsal ilişkilerin esas itibariyle "feodal ve yarı-feodal" ilişkilerden oluştuğu, belli ölçülerde uç verse bile sınıf farklılaşmasının henüz yeterince yaşanmadığı, köylülüğün henüz modern sınıflara ayrışmayarak "kast-sınıf" olma özelliğini esas olarak koruduğu bir toplumda, marksist bir partinin tarım programı zorunlu olarak temel unsurlarıyla feodalizme karşı bir köylü-toprak devrimi programı olabilir ancak. Böyle bir durumda köylülük bir bütün olarak devrimcidir ve burjuva demokratik devrimin sonuca bağlanmasında devrimci proletaryanın, "toprak ve özgürlük" istemi temelinde devrimci bir müttefiğidir.

Ama eğer bir toplumda genel kapitalist gelişme, kırsal kesimi de içine alarak, ağır ve sancılı işleyen bir evrimin sonucu da olsa, feodal ilişkilerin süreç içerisinde çözülüp dağılmasına, giderek çürüyüp yokolmasına, yerini esas olarak kapitalist ilişkilerin egemenliğine bırakmasına yolaçmışsa; köylülük içindeki sınıf farklılaşması hayli ilerlemişse, bir diğer ifadeyle köylülük eski "kast-sınıf" ya da "feodal" sınıf kategorisi olmaktan çıkmış ve kendi içinde modern sınıflaşmanın ifadesi bir bölünmeyi ve kutuplaşmayı yaşamışsa; feodal, yarı-feodal ilişkiler, kaldığı kadarıyla kırsal ilişkileri belirlemekten çok uzak önemsiz ve dahası yöresel bazı kalıntılara dönüşmüşse, işte böyle bir toplumda toprak devrimine dayalı bir tarım programı, bir 'köylü programı' her türlü dayanaktan yoksundur. Gerici bir küçük-burjuva ütopyasıdır. Bir siyasal hareketin küçük-burjuva sınıf konumunun ve niteliğinin en şaşmaz göstergelerinden biridir. Kapitalizmin egemen olduğu ve kırsal ilişkileri de kapsadığı bir toplumda toprak dağıtımını savunmak, tarım proletaryasını ve proleterleşmekte olan yarı-köylüleri küçük mülk sahibi olma hayalleriyle sersemletmek ve oyalamak anlamına gelir ki, küçük-burjuva bakış açısının tipik bir yansımasıdır.

Fakat en önemlisi şudur ki, bu bakış ve bunun üzerine oturan bir tarım programı, kır burjuvazisi ile kır proleteryası arasındaki temel sınıf çelişkisi ve çatışmasını gizler. Feodalizme ve emperyalizme karşı "tüm köylülükle" sürdürülecek anti-feodal köylü toprak devrimi hayalleriyle modern sınıf ilişkilerinin küllenmesi, kır proletaryasını ve diğer kır emekçi katmanlarını "zengin köylülüğün", kır burjuvazisinin kuyruğuna ve yedeğine verir. Kır proletaryasını ve emekçi katmanlarını gündeme girmiş proleter devrim görevleri temelinde, sermayeye karşı sosyalizm mücadelesi temelinde eğiteceğine, anti-feodal demokratik görevler hayalleriyle oyalar. Bilinç netleşmesine değil, bulanıklığına yolaçar. Kısaca, TDKP'nin tarım programı, marksist değil küçük-burjuva bir programdır. Kapitalist bir toplumda proleter sınıf bakış açısının değil, küçük burjuva bakış açısının ifadesidir. Sınıf ilişkilerini netleştiren ve sınıf mücadelesini geliştiren değil, ilişkileri karartan ve gizleyen, mücadeleyi yumuşatan programdır. Tarım proletaryası ile "zengin köylülük" -kır burjuvazisi- arasında, olmayan bir feodalizme karşı birlik adı altında bir sınıf işbirliği programıdır.

Bütün bunlar kapitalist bir toplumda, narodnik önyargıların doğal ve kaçınılmaz olarak yarattığı sonuçlardır. Narodizmin kapitalist bir toplumda liberalizme dönüşmesi bundandır.

Şunu da ekleyelim. TDKP tarım programının yaşamla çeliştiğini hissetmiştir. "İnatçı gerçekler" bu alanda da hayli gedikler açmıştır. Örneğin, köylülük içindeki sınıf farklılaşması arada bir vurgulanır. Zengin köylülüğün esas olarak gericiliğin saflarına eğilim gösterdiği ve gericlikle birleştiği belirtilir. Ama bunlar "feodalizme ve emperyalizme karşı ve tüm köylülükle birlikte" temel önermesini hiç de etkilemez. Zengin köylülüğün gericileşmesi ve karşı-devrim kampına geçmesi olgusunun, sınıf ilişkilerinin gelişme düzeyi ve gerçek niteliği açısından neyi ifade ettiği, ne anlama geldiği üzerinde bir an bile düşünülmez. "Anti-feodal köylü toprak devrimi" düşüncesi sürdürülmekle kalınmaz, "devrimin özü ve temeli" ilan edilir. Böyle olunca açılan "gedikler" yalnızca eklektizmi ifade eder. Ve hep vurguladığımız gibi eklektizm bir çözüm değildir, yalnızca "aldatıcı bir doygunluk verir" ve her şeyi karmakarışık hale getirir.

2- Kırdan kente geçiyoruz. Kır için feodalizm vurgusu zengin köylülüğün devrimci ve müttefik ilan edilmesine yol açıyordu ysa, kent için "komprador kapitalizm" vurgusu milli burjuvazinin şartlı da olsa devrimci ve müttefik ilan edilmesine varıyor. Komprador kapitalizmin milli olmadığı

ve gerçek bir sanayileşmeyi ifade etmediği vurgulandığı ölçüde, buna "milli ve gerçek bir sanayileşmenin temsilcisi" milli burjuvazinin olumlanması eşlik etmiştir TDKP'de. "Narodnik Önyargılar" alt başlığı altında özellikle olmak üzere, TDKP'nin milli kapitalizmi ve milli burjuvaziyi bu olumlamasına hayli örnekler vermiştik önceki bölümlerde. Burada artık sorunun siyasal sonuçları ve devrim anlayışı bakımından önemine değinilebilir.

TDKP Programının II.Bölümünde, UDHD'nin iktisadi ve toplumsal koşulları tanımlandıktan, devrimin burjuva niteliği ve "özünde köylülüğün toprak devrimi" olduğu bir kez daha vurgulandıktan, ve bunlara "ulusal sanayi kapitalizminin esas olarak gelişmediği" de eklendikten sonra, şunlar söyleniyor:

"Bu koşullarda ulusal burjuvazi belirli bir ölçüde ilerici bir rol oynar ve proletarya önderliğinde Ulusal Demokratik Halk Devrimi; genel olarak kapitalizmi değil emperyalizmin uzantısı niteliğindeki ve bu yüzden feodalizmle birlikte üretici güçlerin gelişmesinin önüne engel oluşturan komprador kapitalizmi tasfiyeyi amaçlar. Çağımızda genel olarak her türlü kapitalizm zamanını doldurmuş olmakla birlikte, ülkemizin yarı-sömürge, yarı-feodal yapısı gözönüne alındığında, emperyalizm ve feodalizmle bağları koparılmış bir ulusal kapitalizm geçici bir süre daha var olmaya devam edecektir."(*)

TDKP'nin "milli" ilan ettiği burjuvazi, toplumumuz içindeki gerçek konumuyla orta burjuvazidir. Bu sınıf büyük burjuvazi ve toprak sahiplerinin dışında, fakat temelinde iktisadi ve çıkar bağlarının olduğu yüzlerce bağla büyük burjuvaziye bağlıdır. Sahibi bulunduğu orta büyüklükteki kapitalist işletmelerin büyük kısmı doğrudan ya da dolaylı olarak büyük kapitalist üretimin yan kolları durumundadır. Şöyle de diyebiliriz; TDKP'nin "milli kapitalizmi" aslında "komprador kapitalizmin" bir yan ürünü, eklentisi ve bir tamamlayıcısı durumundadır. Birincinin varlığı ikincisinin varlığına sımsıkı bağlıdır ve onunla perçinlenmiştir. Orta burjuvaziyle tekelci büyük burjuvazi arasındaki çelişki "milli" olanla gayrımilli, yani "emperyalizmin uzantısı" olan arasındaki bir çelişki değil, basitçe, artık değerin daha adil bölüşümüne dayalı bir çelişkidir. Bu ise onda tekellerin iktisadi ve siyasi egemenliğini sınırlama doğrultusunda belli bir eğilim yaratsa bile, artık-değerle geçinen sömürücü bir sınıf olduğu için asıl çelişkisi işçi sınıfı iledir. Temel sınıf tutumu emek-sermaye çelişkisi tarafından belirlenir. Sermaye cephesi içinde ve emek cephesi karşısındadır. Devrimci proletarya hareketinin karşısında, büyük-burjuvazinin ve gericiliğin yanındadır. Devrimci değil, karşı-devrimcidir. Sömürüden alacağı payı artırmak gibi bir hayalle, sömürü düzenini ve kapitalist mülkiyet ilişkilerini tehlikeye atmayacak kadar bilinçli olduğu Türkiye'nin yakın dönem olaylarıyla defalarca kanıtlanmıştır. En kör gözlerin bile görebileceği bu kanıtlanmadan dolayıdır ki, bir zamanlar bu sınıfın devrimciliğini program maddesi yapanlar bu programı hala korusalar da bir fırsatını bulup bu sınıfı karşı-devrimci ilan etmişlerdir.

TDKP'nin ilerici ilan ettiği, bununla da kalmayıp bu ilericiliği iktisadi bir temele oturttuğu -"ilerici milli kapitalizm"-, bunları yapmakla da yetinmeyip üstelik program maddesine gönüştürdüğü o ünlü "milli burjuvazi"nin durumu, kısaca budur.

Bu, TDKP'nin küçük-burjuva devrim anlayışının bir ikinci temel taşıdır. Siyasal sonuçları da doğal olarak burjuvazinin belli kesimlerinden medet umma temelinde yeşeren bir burjuva kuyrukçuluğudur.

TDKP'nin 12 Eylül sonrası izlediği kuyrukçu-tasfiyeci taktikler ve bir dönem kapıldığı DSP Solculuğu, bir rastlantı değildir. Teorik ve programatik temelin doğal bir yansımasıdır. Daha yıllar önce, Nisan 1978'de, H.Birliği ile bir başka polemikte, açıkça ve açık yüreklilikle şunlar söyleniyordu:

"CHP milli burjuvazinin partisidir". "Bugün", karşı-devrim kampındadır; "o, yerini karşı-devrim kampı olarak seçtiği sürece devrimci mücadelenin doğrudan hedefidir."

"Ama ilerde (örneğin emperyalizmle ülke arasındaki çelişkinin şiddetlenerek ön plana geçtiği bir dönemde) CHP'nin bugünkü konumu değişir ya da onun içinden milli devrimci özellikler taşıyan bir akım doğarsa, H.Birliği'nin hiç kuşkusu olmasın, onunla ilkeli bir ittifak yapmak için elimizden gelen çabası harcayacağız." (*)

TDKP düşündüğü gibi de yaptı: Eylül 1980'e

(*) *Kongre Belgeleri*, s.283-284

(*) *P.Bayrağı*, sayı:2, s.56-57

kadar CHP'yi çok haklı olarak faşizmin koltuk değneği ilan etti ve böylece sözünün ilk kısmını tuttu. Eylül 1980'den sonra, Çin Devrimi modelinin yarattığı bir beklenti olarak gerçi bir emperyalist işgal gerçekleşmedi ama, sermayenin bir iç askeri saldırısı yaşandı. Hakim sınıflar ile, TDKP teorisine göre milli burjuvazinin de içinde yer aldığı "halk" arasındaki "çelişki şiddetlendi." TDKP önderliği CHP'nin konumunun değiştiğini sandı ya da değişmesi gerektiğini düşündü ve "Yeni Bir Arayış mı?" başlıklı bir çağrı yazısıyla, CHP'ye burjuva demokrasisi temel hedefi üzerinde ittifak çağrısı yaptı. Böylece yıllar öncesinden ve "HB'nin hiç kuşkusu olmasın" teminatıyla verdiği sözün ikinci kısmını da tutmuş oldu. Bu çağrıyla eş zamanlı olarak, CHP önderliği askeri faşist cuntanın işini nasıl kolaylaştırabileceğini, yani devrimci hareketin kanlı tasfiyesini bir an önce başarıp da "siyaset alanı"na kendilerini yeniden davet edebilmelerinde generallere nasıl yardım edebileceğini tartışıyordu. TDKP önderliği programatik kaynaklı kuyrukçu hayalleriyle kalakaldı. Cunta işini önemli ölçüde tamamladı, bir kaç yıl sonra "siyaset sahnesi"ni yeniden açtı. DSP kuruldu ve bir zamanların "umut" taciri bu kez "demokrasi" ticareti bayrağını kaldırdı. TDKP önderliği bu kez, Ecevit DSP'sinin şahsında, CHP bünyesinden çıkmasını umut ettiği "milli devrimci özellikler taşıyan bir akım"ın nihayet doğduğunu sandı ve "yöntem farklılıklarına rağmen demokrasi hedefi"nde birlik çağrısında bulundu.

Ve yine yıllar önce verdiği söze sadık kalarak "ilkeli bir ittifak yapmak için" elinden gelen çabayı harcadı. Ne var ki, umut bağlanan DSP değme gericilere taş çıkartacak kadar devrime düşmandı ve TDKP önderliği bir kez daha kendi kuyrukçu hayalleriyle kalakaldı. Fakat hala da "hata"sının belirli bir sınıf konumundan kaynaklandığını, teorik-programatik bir temele sahip olduğunu kavrayabilmiş değil. TDKP tarafından "milli burjuvazi"nin temsilcisi ve sözcüsü ilan edilen Ecevit, toplumumuzun kapitalist gerçekleri ve temel sınıf ilişkileri konusunda TDKP'den bin kez daha açık bir bilince sahiptir ve onun gereklerine uygun davranmaktadır. Üstelik Ecevit bu bilince, bir burjuva aydını olarak daha başından sahipti; 1960'ların ortasında "Ortanın Solu" bayrağını yükselttiğinde, bunun "devrim ve komünizm tehlikesi"ne karşı olduğunu açıklamıştı.

TDKP'in "milli burjuvazi" ve "milli kapitalizm" tezi konusunda söylenebilecek başka şeyler de var. Ama yazımızın tümü gözetildiğinde, bu kadarı yeterli. Dönem "troçkizm" ya da "yarı-troçkizm" ithamlarına dayalı gevezelikler dönemi olduğu için, bir şeyi daha hatırlatmak belki hem yararlı hem anlamlı olur.

Dış bir etkiyle Mao Zedung eleştirisi 1979 yılında gündeme girince, TDKP, devrim sonrasında "teşvik" şeklindeki "maocu sızıntı" hariç, genel olarak milli burjuvaziye ilişkin teori ve taktiklerini korudu. Böyle olunca bazı grupların "maocu" ithamlarıyla karşı karşıya kaldı ve bunlardan TİKB'yi şöyle cevapladı:

"Revizyonist hizipçiler ise, TİP'in açtığı yoldan ilerleyerek uluslararası marksist-leninist hareketin ardına gizlenip troçkizm kusuyorlardı. Onlara göre, milli burjuvazi, ittifak kurulabilecek bir sınıf değildir. Onlar, emperyalist ve feodal sömürü ve bağımlılık ilişkilerini tasfiye eden demokratik devrimin kaçınılmaz olarak kapitalizmin gelişmesine yol açacağ gerçeğinin iradi çabayla önlenebileceğini sanıyorlar. Aşamaları reddederek bir çırpıda kapitalizmin yok edilmesi gerektiği görüşünü ileri sürüyor, bu yüzden milli burjuvaziyle ittifakın mümkün olmadığını söylüyorlar."

"Milli burjuvaziyle ittifak mümkündür, çünkü o, emperyalizm ve feodalizmin baskısı altındadır, milli kapitalizmin serbestçe gelişmesi onun çıkarınadır..." (*)

Bu sözleri, TDKP'nin "milli kapitalizmin serbestçe gelişmesine" olan inancını ve UDHD'nin de bunun önünü açacağına dair zaten artık bilinen düşüncesini yeniden örneklemek için değil; Ekim çıktığından beri, "aşamalar reddediliyor" feveranı eşliğinde leninistlere yöneltilen "troçkizm" suçlamasının tüm sahiplerini uyarmak için aktarmış bulunuyoruz.

Türkiye gibi bir ülkenin devrimci demokratına gerçek leninistler troçkist olarak görünür. Unutulmasın, 1917 Rusya'sının menşeviklerine ve bir süre için kamanevcilerine de gerçek marksistler blankist olarak görünmüşlerdi. Tam da aynı nedenle: Aşamalar atlanıyor!

3- TDKP'nin küçük-burjuva devrim anlayışının üçüncü temel unsuru ise, emek-sermaye çelişmesinin olgunlaşmamış tali bir çelişme olduğudur.

(*) *Parti Bayrağı*, sayı:13-14, s.10-11

Kırda zangin köylülüğün, kentte milli burjuvazinin proletaryaya müttefik olabileceği tarihsel, toplumsal ve iktisadi koşullar varsayıldığına göre, emek-sermaye çelişmesini olgunlaşmamış tali bir çelişme saymada anlaşılmaz bir yan yoktur. Dolayısıyla bu üçüncü unsur, bir bakıma ilk ikisinin sonucu, ya da genelleştirilmiş biçimidir. Kısa sonuç şudur: TDKP'nin devrim görüşü, kırda kır burjuvazisiyle, kentte orta burjuvaziyle olan çelişme ve çatışmayı küllemekle kalmıyor, bir bütün olarak toplumumuzdaki temel sınıf ilişkisini ve çatışmasını, emek-sermaye çelişmesini ve proletarya burjuvazi çatışmasını gölgeliyor. Onun devrim anlayışını küçük-burjuva olarak nitelerken, temel hareket noktamız budur.

"Türkiye bugün demokratik devrim (Ulusal Demokratik Halk Devrimi) aşamasındadır. Bu devrim emperyalizm ve feodalizm ile ezilen halk kitleleri arasındaki temel çelişme (çelişmeler) üzerinde yükselmektedir."

Kongre Belgeleri'nin temel çelişme tanımı böyle (s.229) Yön-MDD'den miras bu temel çelişme görüşünü, emek-sermaye çelişmesinin olgunlaşmamış bir tali çelişki olduğu görüşü tamamlıyor. Yukarıdaki tanımın bir kaç satır altında bu bir kez daha ifade ediliyor; emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizm "üçlü"sünün tasfiyesiyle, bunlar tarafından gelişmesi önlenen "emek-sermaye çelişmesinin derinleşip, çözülmek üzere gündeme" geleceği belirtiliyor.

Kapitalist bir toplumda temel sınıf ilişkisini ve çatışmasını, emek-sermaye çelişkisini ve çatışmasını, bir başka şeyle karartmak, bunu "tali", "olgunlaşmamış" saymak, "ileriki bir safhaya" ertelemek, tüm bunlar küçük-burjuvazinin ara sınıf konumunun ifadesi ve yansımasıdır. Bunun "halkla hakim sınıflar arasındaki temel çelişki ve çatışma" gibi, görünürde kendisi de hayli devrimci bir savla yapılmış olması sonucu değiştirmez. Zira bu kadarı bile, burjuvazinin belirli kesimlerini, kırda "zengin köylülüğü", kentte "milli burjuvaziyi", küçük-burjuva teorisyenlerin o çok vurgun oldukları "halk" kavramı içine transfer etmeye yeter.

4- TDKP'nin küçük-burjuva devrim teorisinin dördüncü temel unsuru şudur:

"Genel olarak Çarlık Rusyası'nda kapitalizme karşı mücadele, sosyalist devrim mücadelesini içerdiği halde, feodalizmi yaşatan ve feodalizmle ittifak kuran ve siyasi demokrasinin önüne engel haline gelen **emperyalizm ve komprador kapitalizme karşı mücadele, sosyalist devrim mücadelesinin değil, demokratik devrim mücadelesinin muhtevası içindedir.** ... feodalizmle birlikte, emperyalizm, komprador burjuvazi ve toprak ağaları kesin olarak tasfiye edilmeden, demokratik devrim süreci bitmez ve sosyalist devrim süreci başlamaz."(*) (Siyahlar bizim)

Demek ki, "kapitalizme karşı demokratik devrim safsatası" TDKP'ye yabancı olmak bir yana, onun temel bir görüşüdür. Bunu hatırlatmak ve böylece küçük-burjuva devrim teorisinin temel unsurlarını bütünlemiş olmakla yetiniyoruz. Tartışmasını ise, daha yararlı olacağı ve tekrarı engelleyeceği inancıyla bir sonraki bölüme bırakıyoruz.

(Devam edecek)

(*) *Parti Bayrağı*, sayı:9, s.85-86

Sibirya'da kömür işçileri...

(Baştarafı s.31'de)

keleri konusunda uyarmış: "Kitlesel iş bırakmalar, açlık grevleri, izinsiz gösteriler, izinsiz grevler hayatımızın bir gerçekliği oldu" demişti. (Der Spiegel, 17 Haziran 1989)

İşçi eylemlerini, resmi Sovyet haber ajansları, TV'si, basın organları genişçe duyuruyor. Sovyet Sendikal Örgütü şimdilik direnen işçilere destek veriyor. İyi haber alan basın organları bu desteğin, aslında işçilerin ayaklanmasını kontrol altında tutabilmeyi, kendiliğinden patlamaları önleyebilmeyi amaçladığını bildiriyorlar. Öte yandan, kömür işçileri direnişinin, işçilerin bu büyük ayaklanmasının, Moskova'daki aydın çevrelerde hakim olan düşünceyi sarstığını açıklıyorlar.

Gorbaçov'un "Açıklık ve Yeniden Yapılanma" programının adım adım uygulanması, Sovyetler Birliği'nde kapitalizme doğru yeni önemli adımların atılması, ülkenin dört bir yanında ulusal çatışmaların artması karşısında bir çok iyi niyetli kişi ve sosyalizm davasını benimsemiş işçi, Lenin'in ülkesinde, büyük devrimi yaşamış Sovyetler Birliği'nde herkes mi Gorbaçovcu oldu, Sovyet proletaryası öldü mü? diye düşünüyor, soruyordu.

Kömür işçilerinin ayaklanması bu düşüncelere ve sorulara verilecek cevapların başlangıcı mı olacak? Buna daha açık ve daha somut bir cevap alabileceğimiz bir döneme girmiş bulunuyoruz.

H.Akarsu

Sibirya'da kömür işçileri direnişte

Dünyanın en büyük kömür üretim bölgesi ve işletmelerinden olan Batı-Sibirya'daki Kosbas kömür ocaklarında çalışan 12.000 kömür işçisi greve başladı. Resmi Sovyet haber ajansı TASS'ın bildirdiğine göre grevler kısa zamanda kömür üretim bölgesindeki 9 şehire yayıldı. Kömür işçilerinin direnişine Sovyetler Birliği'nin diğer bir önemli kömür üretim bölgesi olan Donetz işçileri de destek veriyor. En son resmi açıklamalara göre, greve katılan işçilerin sayısı 150 bini aşmış durumda. Grevler kömür üretimine bağımlı Sibirya'daki demir-çelik işletmelerini, ağır sanayi komplekslerini doğrudan etkiliyor.

Kömür bölgesinin merkezi olan Mehdureçensk şehrinde çoğunluğu madenci 107 bin kişi yaşıyor. Ayrıca 1000 kadar mecburi çalışma cezası bulunan tutuklu bulunuyor ve madenlerde çalışıyor. Şehirde yaşam şartlarının çok kötü olduğu bildiriliyor. Yiyecek mağazalarının boş olduğu, şehirde yaşayan tüm ailelerin üçte birinin yeterli konutu olmadığı, hastahanelerin karınca yuvasına döndüğü, hastaların muayene için bir hafta doktor beklediği, okulların yetersiz olduğu, kanalizasyonların çalışmadığı açıklanıyor.

Maden işçileri ise kantinlerinde yiyecek bulamadıklarından, parti örgütünün imtiyazlarından ve iş ve yaşam koşullarının çekilmez hale gelmesinden şikayetçi.

Yıllık 30 milyon ton, yani tüm Türkiye'de üretilen linyit kömürü kadar (1985'de 39 milyon ton üretildi) kömür üreten işçiler korkunç yaşam ve iş koşullarını bu yılın başında sendika yayın organı "Trud"da bir protesto mektubu ile açıklamışlardı. Grev yasağına, grev hakkı olmayan bir sendikaya sahip olmalarına ve bu sendikanın başına da parti bürokratları oturmuş olmasına rağmen, direnişe çok iyi hazırlandıkları gözleniyor. Kendi aralarında tüm eylemden sorumlu bir grev komitesi oluşturdukları, her türlü taşkınlığı ve başıbozukluğu önlemek için grev gözcü birlikleri oluşturdukları, şehirde alkollü içki yasağı koydukları ve her türlü resmi görüşmeyi grev komitesinin üstlendiği gözönüne alınırsa, kömür işçilerinin geçmişin tecrübelerini pek unutmadıkları söylenebilir.

Kömür işçileri, öncelikle felaket halini almış olan hayat ve çalışma koşullarının derhal düzeltilmesi ve parti örgütündeki imtiyazların protestosu için başkaldırdılar. Direniş kısa zamanda açık bir siyasi boyut kazanmış bulunuyor.

İşçiler oluşturdukları grev komitesi aracılığı ile taleplerini doğrudan ve bir ültimatom şeklinde Moskova'daki en üst parti ve devlet görevlilerine bildirdiler. Sorunları doğrudan görüşmek için Gorbaçov'u ve başbakan Ryschkow'u grev bölgesine çağırdılar.

Öte yandan direnişteki işçiler kömür bölgesindeki şehirlerde parti ve devlet binalarının önünde militan gösteriler yapıyorlar. Meşdureçensk şehrinde 20.000 işçi bölge parti merkezi önünde yaptıkları gösteri sırasında, grev komitesinin önleme çabalarına rağmen, bölge parti sekreterini protesto ederek konuşturmadılar ve istifasını istediler. Ayrıca işçilerin parti görevlilerinin evlerini bastıkları bildiriliyor.

Kömür işçileri özellikle, 7 Kasımdan önce Yeni Sovyet Anayasası'nın açık tartışmaya açılmasını istiyorlar. Bazı basın organlarının bildirdiğine göre işçiler hiçbir anti-sovyet talepte bulunmuyorlar. Tersine üretimde ve yönetimde söz sahibi olmak istiyorlar. Kömür ocaklarında iş şartlarının, iş güvenliğinin korkunçluğu iş kazalarının çokluğunda ifadesini buluyor. Sovyetler Birliği'nde kömür ocaklarındaki iş güvenliği dünya standartlarının altındadır. Komünist Gençlik Örgütü'nün merkezi yayın organı "Komsomolzkaya Prawda"nın bildirdiğine göre son 9 yılda 10.000 kömür işçisi iş kazalarında hayatını kaybetmiştir.

Sovyetler Birliği'nde Donezt bölgesi kömür işçileri de 1961-63 yıllarında büyük grevler yapmışlar, kötü yaşam ve çalışma şartlarının düzeltilmesi için ayaklanmışlardı. Ayaklanmayı bastırmak için o dönemde özel askeri birlikler görevlendirilmiş ve askerlerle çıkan çatışmalarda 80 kömür işçisi hayatını kaybetmiş, bir çok işçiye ağır hapis cezaları verilmişti. 1988 yılında da Kafkaslarda, Baku'da, Erivan'da işçiler çeşitli direnişler yaptılar.

Bu yüzden, bölge parti şefi Melnikov Nisan ayında yapılan Merkez Komite toplantısında yetkilileri kömür işçilerinin öf-

(Devamı s.30'da)

İngiltere'de grevler

İngiltere'de Ulaştırma İşçileri Sendikası ile işveren arasında haftalardır süren toplu sözleşme görüşmelerindeki ücret uyuşmazlığı yüzünden 5 Temmuzda tüm İngiltere'de otobüs, tramvay, metro ve demiryolu ulaşımı tamamen durdu. Ulaştırma Bakanlığı 3 haftadır üçüncü kez tekrarlanan ulaştırma alanındaki grevler karşısında ordu birliklerinden yardım istemek zorunda kaldı.

500.000 kamu işçisinin yanında liman işçileri de greve başladı. Kamu işçileri liman işçileri ile birlikte 12 Temmuzda 4.kez ülke çapında greve gittiler. İngiltere'de ücret uyuşmazlığı sadece ulaşım, liman işleri alanını kapsamıyor. Belediye, rafineri, tiyatro teknisyenleri başta olmak üzere çeşitli iş kollarında toplu sözleşme görüşmelerindeki uyuşmazlıklar yüzünden grevler gündemde.

Ulaştırma, liman işçilerinin direnişleri İngiliz kömür işçilerinin 4 yıl önceki militan mücadelelerinden sonraki dönemin önemli bir olayı. Ulaştırma işçileri sendikası grev fonlarının en azından 6 aylık bir direnişe yeteceğini açıkladı. Nisan ayında yapılan grev oylamasında liman işçilerinin %75'i greve "evet" demişti. Ulaştırma sendikası liman işçilerinin grevini bazı hukuki sorunların çözümü için ertelemişti. Bu 3 aylık süre içinde işverenler, grevle karşı karşıya olan endüstri alanları hazırlıklarını yaptılar.

İngiliz liman işçileri savaşım güçlerini 1960'lı yıllardan bu yana sürekli kaybettiler. Son yirmi yılda 50.000 liman işçisi sokağa atıldı. Son grevler, işçilerin dörtte üçünün direnişten yana olmaları, İngiltere'deki ekonomik sorunların artmasına Margaret Thatcher hükümetinin uyguladığı ekonomi politikasına bir cevaptır.

İngiltere'de enflasyon oranı %8,3'dür. Tüm AT ülkeleri ortalamasının üstündedir. Faiz oranları ve ödemeler dengesi açığı artmaktadır. İşsizlik, ırkçılık İngiltere'nin önemli sosyal sorunlarının başında gelmektedir. Yapılan son kamuoyu yoklamalarına göre Başbakan Thatcher'in halk nezdindeki saygınlığı ve sempatisi en düşük seviyededir. Avrupa Parlamentosu seçimlerinde aldığı olumsuz sonuçlar "Demir Leydi"nin hareket alanını daraltmakta ve bu yüzden 4 yıl önceki kömür işçilerinin direnişlerini kırmak için başvurduğu yasaklama, grev fonlarına el koyma gibi zorbalıklara şimdilik başvuramamaktadır. Ama hükümetin kamu işçilerinin grevlerini yasaklamayı öngören bir yasa önerisi üzerinde çalıştığı da biliniyor.

Sendikalar ise, ücret artışı sağlamanın yanında kendi sendikal hakları ve geleceklerini güvenceye alabilmek için direnmek zorundalar. Thatcher hükümeti, önceki yıllarda yaptığı yasal düzenlemelerle sendikaların gücünü parçalamayı, sendikal hareketi bölük pörçük yapabilmeyi olanaklı hale getirmişti. Buna göre işkolu düzeyinde ortak toplusözleşme görüşmeleri ve işkolu düzeyinde geçerli toplusözleşme anlaşmaları olanaksız hale geliyor, tek tek işletmelerle sınırlı toplu sözleşme görüşmeleri yapılabiliyordu. Eğer Thatcher planını tam olarak hayata geçirebilirse sendikaların gücü ve işçilerin toplu mücadelesi kırılmış, işçi hareketinin gücü zayıflatılmış olacaktır. Bu nedenledir ki, "Demir Leydi", "Avrupa Sosyal Sözleşmesi"ni imzalamaya çekince gösteriyor. Sindirdiği ve böldüğü İngiliz Sendikal Hareketine Avrupa Topluluğu ülkelerindeki kadarıyla bile sendikal hakların verilmesine yanaşmıyor. "Sosyalizmin mezarını kazdık. Şimdi bunu arka kapıdan yeniden ülkeye sokmak istiyorlar." diyerek karşı çıkıyor. Ama onun niyeti ne olursa olsun, İngiliz işçileri varolduklarını, ülke çapında hayatı felce uğratarak gösteriyor; sendikal haklarının çiğnenmesini önlemek, daha iyi ücretler ve çalışma şartları için mücadeleye atılıyorlar.

Nikaragua devrimi 10 yaşında

H.Akarsu

Nikaragua halkı 19 Temmuzda, Somoza diktatörlüğünün yıkılışının, Nikaragua devriminin 10.yılını kutlayacak. Nikaragualılar sekiz yıldır, Amerikan emperyalizminin, Kontralar aracılığıyla sürdürülen silahlı saldırılarına ve ekonomik ablukasına boyun eğmemenin, Nikaragua'yı ayakta tutabilmiş olmanın kıvancını yaşıyorlar.

Nikaragua'da FSLN (Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi) önderliğinde zafere ulaşan devrimci mücadele Orta ve Güney Amerika'daki halklara, silahlı mücadele sürdüren örgütlere; 60'lardaki Küba devrimininkine benzer bir moral ve itilim verdi. Komşu Orta Amerika ülkelerindeki halkları cesaretlendirdi. Ve dünyanın dört bir yanında ilericilerden, devrimcilerden sıcak bir ilgi, canlı bir dayanışma gördü. Çünkü, ABD'nin burnunun dibinde, 3 milyonluk bir halkın emperyalizme karşı mücadelesi ve başarısı özgürlük isteyen, yeni bir gelecek, yeni bir dünya için savaşan insanların, halkların da mücadelesi ve başarısıydı. FSLN'nin sınıf konumu, siyasi çizgisi ve ideolojik görüşlerine rağmen, Nikaragua bir ideali sembolize ediyordu. Nikaragua yaşamalıydı!

ABD emperyalizmi için Nikaragua taşıdığı ekonomik önemden çok, genel emperyalist egemenlik ve kölelik stratejisi bakımından önem taşıyordu. Nikaragua özgürlük isteyen halklar için iyi bir örnek değildi. Nikaragua ateşi mutlaka söndürülmeliydi. Bu nedenledir ki, ABD, FSLN'nin devrimci mücadelesi zafere yaklaşmaya başlayınca, önce mücadeleyi kontrolüne almayı, muhalefeti örgütlemeyi denedi. Bunu başaramayınca devrimin hemen akabinde, daha Nikaragua halkı nefes almaya, devrimin nimetlerini tadmaya zaman bulamadan silahlı Kontra çetelerini örgütledi ve 1981'de Nikaragua'ya karşı silahlı savaşı başlattı. CIA Nikaragua'nın candamarı olan limanlarını mayınladı, ülkenin en önemli ekonomik varlıklarını yakıp yıktı, temel tarımsal ürünlerini, üretim güçlerini talan etti. Bunun için 500 milyon dolardan fazla para harcadı.

Savaş, ekonomik abluka ve boykot yüzünden Nikaragua'nın 1980-88 dönemindeki maddi kaybı 17,2 milyar dolardı. 10 yılda devrimi korumak, emperyalizmin saldırılarını püskürtebilmek için ülke toplam nüfusunun %2'sini, yani çoğunluğu yetişkin 60 bin insanı kurban verdi. Savaş giderlerini karşılayabilmek için bütçesinin yarısını savunmaya harcamak, sağlık, eğitim, yatırım harcamalarını kısmak zorunda kaldı.

Ekonomik hayat felce uğradı. Dış borçlar toplamı 7 milyar dolara, (dünyada kişi başına düşen en yüksek dış borç) işsizlik %25'lere ve enflasyon oranı 1988'de %36.000'e yükseldi. Bu olgular yüzünden Nikaragua'da yaşam seviyesi 1950'lerdekinin altına düştü. (AIB-Antiimperialistisches Informationsbulletin, Nr:6/89) Ama Nikaragua düşmedi!

Nikaragua devriminin 10 yılı, sosyalist bir devrim, bir proletarya devrimi olmasa bile, Nikaragua tipindeki bir devrimi bile boğmak, kendi çizgisinde, kendi çıkar alanında tutabilmek için, sosyal-demokratından hıristiyan demokratına, liberalinden emperyalistine kadar çeşitli parti ve hükümetlerin ne gibi manevralar yaptığının, hangi siyasi ve ekonomik komplolar düzenleyebildiğinin de yeni bir göstergesi oldu.

Daha devrimin zaferinin üzerinden henüz beş ay geçmişken, Alman Sosyal Demokrat Partisi Başkanı W.Brand'ın Latin Amerika Danışmanı soruyordu: "Hangi yol: Küba ya da Meksika?" Başka bir deyişle sosyalizan yönü ağır basan bir yol mu, yoksa 1910'da Meksika burjuva devrimini zafere ulaştıran ama daha sonra devlet partisine dönüşen Kurumsal Devrim Partisi (PRI)'nin yolu mu?

SPD'nin Nikaragua devrimi ve FSLN yönetimiyle ilgisi 10 yıl boyunca azalmadı. ABD emperyalistlerinin, kapitalist batılı devletlerin silah ya da ekonomik yaptırımlarla dize getiremediği Nikaragua halkını, Sosyal demokratlar Sosyalist Enternasyonal aracılığı ile siyasi ve ideolojik yönden dize getirmeye, kendi çizgilerinde tutmaya çalıştılar. Savaş ve ekonomik iflasla karşı karşıya kalan Nikaragua yöneti-

mini, ekonomik dış yardımlar karşılığında siyasi taviz vermeye zorladılar. Siyasette pluralizm, ekonomide karmalık, uluslararası areneda tarafsızlık Nikaragua'nın bugünkü gittiği yolun temel üç belirleyici niteliği haline geldi.

Öte yandan, sosyal-demokratların bu çabalarına Gorbaçov'un dünyadaki "ateşleri söndürme" ve bunun için ABD ile pazarlığa girişme siyaseti eşlik etti. Nikaragua halkının iradesi hiçe sayılarak, Nikaragua'nın geleceği Gorbaçov-Reagan zirvelerinde görüşme masasına sunuldu.

Fakat gerek sosyal-demokratların, gerekse Sovyetlerin Nikaragua devriminin yolunu kendi siyasi ve ideolojik çizgilerinde tutma, sınırlama çabaları, baskıları ve sonuç alabilmeleri, sadece savaşın yıkımı, ekonominin iflası ile değil, FSLN'nin devrim öncesindeki mücadele programı, FSLN önderliğinin siyasi ve ideolojik çizgisiyle açıklanabilir. Dış etkenler bu çizgiyi netleştirmiştir. Nitekim, FSLN önderlerinden Tomas Borge, FSLN'nin siyasi hattındaki değişikliği Nisan ayında yaptığı bir konuşmada şöyle dile getirmiştir:

"Biz başlangıçta taktik nedenlerle siyasette pluralizm ve ekonomide karmalıktan sözediyorduk. Fakat gerçeklik, bunun bir strateji olduğunu ve ideolojide tekelciliğin yanlışlığını öğretti." (AIB, Nr:6/89)

Nikaragua devrimi, bunca yıkıma, zorluğa rağmen halka ne verebildi? Nasıl oldu da 8 yıl ABD'ye karşı direnebildi ve hala direniyor?

* Devrimden hemen sonra, Somoza kliğinin sahip olduğu mal varlığına, çok geniş topraklarına el kondu. Büyük toprak sahiplerinin toprakları ellerinden alındı. Devlet işletmelerine ve kollektif mülkiyete dönüştürüldü. Fakat 1983'ten sonra gerek köylülerden gelen talep ve gerekse köylüyü ülke savunmasına kazanabilmek için toplam 2 milyon hektarlık verimli ve büyük toprak alanı çeşitli ölçülerde 100.000 köylü ailesine dağıtıldı.

* Bankalar ve dış ticaret millileştirildi.

* Devrimci hükümetin ilk yaptığı işlerden birisi de okuma-yazma seferberliği oldu. 1980 Martında başlatılıp 5 ay sürdürülen kampanya döneminde 60 bini lise ve üniversite öğrencisi olan 100.000 kişi görev aldı. Beş ay boyunca en ücra köylere bile gidilerek halka okuma-yazma öğretildi. Fabrikalar, işletmeler, çalışma merkezleri aynı zamanda öğrenim yerlerine dönüştürüldü. Kampanya sonunda okuma yazma oranı %90'açıkarıldı. Sandinist hükümet tüm ekonomik zorluklara rağmen eğitim kapasitesini, olanaklarını ve niteliğini arttırdı.

* Genel halk sağlığı yönünde önemli adımlar atıldı. Bulaşıcı hastalıklarda ölüm oranı %5'lere düşürüldü. Ülkenin her tarafında sağlık merkezleri kuruldu. Sağlık hizmetleri parasız hale getirildi.

Sandinist hükümet, tüm zorluklara rağmen, ABD'nin ülkeyi muhalefeti kullanarak içten çökertme çabalarına, CIA'nın bunun için su gibi dolar harcamasına rağmen Nikaragua halkının bağımsızlık ve özgürlük bilincini çelikleştirmeyi, emperyalizme karşı mücadeleyi ölüm-kalım mücadelesine dönüştürmeyi başardı. Çeşitli yollar ve araçlarla politik mücadele alanını genişletti. Ve her şeye rağmen Nikaragua'nın yaşamını sağladı. ABD, şimdi, 1990'da yapılacak başkanlık seçimlerinde, sekiz yıllık silahlı saldırılarla dize getiremediği Nikaragua halkını ve Sandinist hükümeti, muhalefetin seçimleri kazanmasını sağlayarak teslim almak istiyor. Muhalefet partilerine dolar akıtıyor.

Fakat Nikaragua halkı 10 yıldan beri özgürlüğü ve bağımsızlığı için kanıyla suladığı Nikaragua toprağını, ABD dolarları ile emperyalistlere ve ülke içindeki karşı-devrimcilere teslim etmemesini, devrimin kazanımlarını savunmasını bilecektir.

Nikaragua, küçük bir ülkenin dev bir emperyaliste karşı direnişinin örneğidir. Önemi buradan gelmektedir.

(Baştarafı s. 36'da)

toplum düzeninin zaferi, burjuva mülkiyetinin feodal mülkiyet karşısındaki, milliyetin bölgecilik karşısındaki, rekabetin lonca karşısındaki, miras taksiminin büyük evlat hakkı karşısındaki, toprak sahibinin toprağın kendi sahibi üzerinde egemenlik kurması karşısındaki, aydınlığın hurafe karşısındaki, ailenin aile adı üzerindeki, sanayinin kahramanca tembellik karşısındaki, medeni yasanın ortaçağ ayrıcalığı karşısındaki zaferiydi. 1648 Devrimi, 17.yüzyılın 16.yüzyıl karşısındaki zaferi, 1789 Devrimi ise, 18.yüzyılın 17.yüzyıl karşısındaki zaferiydi. Bu devrimler, içinde yer aldıkları dünya kesiminin, İngiltere'nin ve Fransa'nın gereksinmelerinden çok, o günkü dünyanın gereksinmelerini ifade ediyorlardı.

Prusya'daki Mart *Devrimi*nde ise bundan eser bile yoktu.

Şubat Devrimi, fiiliyatta anayasal monarşiyi, zihinlerde ise burjuva egemenliğini *yıkmıştı*. Prusya'daki Mart Devrimi, zihinlerde anayasal monarşiyi, fiiliyatta ise burjuvazinin egemenliğini *kuracaktı*. Bir *Avrupa devrimi* olmaktan çok uzak bulunan bu devrim, bir Avrupa devriminin geri bir ülkedeki cüce kalmış yan etkisinden başka bir şey değildi. Çağının önünde olacağı yerde, çağının yarım yüzyıl gerisindeydi. Daha baştan *ikincildi*, ama ikincil hastalıkları iyileştirmenin daha zor olduğu ve aynı zamanda, bunların bedeni ilk hastalıklardan daha çok yıprattıkları bilinen bir şeydir. Bu, yeni bir toplumun kurulması sorunu değil, Paris'te ölmüş bulunan toplumun Berlin'de yeniden doğması sorunuydu. Prusya'daki Mart Devrimi, *ulusal*, *Alman* bile değildi; daha başlangıçta yöresel-Prusyalı idi. Viyana, Cassel, Münih ve bu türden öteki bütün yöresel ayaklanmalar onunla birlikte sürüklendiler ve onun üstünlüğüne karşı savaşım verdiler.

1648 ve 1789'un, yaratılışın dorukları olmaktan sonsuz gurur duymuş olmalarına karşın, bir tarih yanılgısını oluşturmak 1848 Berlin'in ihtirasıydı. Bunların ışığı, yeryüzünde yaşayan bizlere bu ışığı yayan cisimlerin sönmelerinden ancak yüzbinlerce yıl sonra ulaşan yıldızların ışığı gibiydi. Prusya'daki Mart Devrimi -nasıl her şeyin minyatürü idiyse- böyle bir Avrupa yıldızının da minyatürüydü. Onun ışığı, çoktan kokuşmuş bir toplum cesedinin ışığı idi.

Alman burjuvazisi o denli tembelce, korkakça ve yavaşça gelişmişti ki, feodalizm ve mutlakiyeti tehdit eder duruma geldiği anda, kendisinin de proletarya ile, çıkarları ve düşünceleri proletaryanınkine yakın tüm kentli kesimler tarafından tehdit edilmekte olduğunu gördü. Ve yalnızca *arkasında* bir sınıfın değil, *önünde* de tüm Avrupa'nın düşmanca tertiplenmiş olduğunu gördü. Prusya burjuvazisi, 1789 Fransız burjuvazisi gibi, eski toplumun, monarşinin ve soyluluğun temsilcileri karşısında modern toplumun *tümünü* temsil eden sınıf değildi. Halka olduğu kadar krallığa da açıkça karşı, her ikisinin de karşısında olmaya hevesli, her ikisini de hep ya önünde ya da ardında gördüğünden, tek tek alındıklarında muhaliflerinin herbiri karşısında kararsız olan; bizzat zaten eski topluma ait olduğundan, halka ihanet etmeye ve eski toplumun saraylı temsilcileriyle uzlaşmaya ta baştan eğilimli; eski bir topluma karşı yeni bir toplumun çıkarlarını değil, eskimiş bir toplum içerisinde tazelenmiş çıkarları temsil eden; halkı arkasına aldığı için değil, halk onu önüne katıp dürtüklediği için devrimin dümeninde olan; yeni bir toplumsal çağın girişkenliğini değil, yalnızca eski bir toplumsal çağın kinini temsil ettiği için önde bulunan; yeni devletin üstünde aniden belirmeyip, bir yer sarsıntısıyla iteklenip gelen eski devletin bir tabakası olan; kendisine inancı olmaksızın, halka inancı olmaksızın yukardakilere homurdanan, aşağıdakilerin önünde titreyen, her iki tarafa karşı çıkarcı ve bu çıkarcılığın bilincinde, tutuculara kıyasla devrimci ve devrimcilere kıyasla tutucu olan; kendi sloganlarından kuşku duyan; düşünce yerine söz kalıbı olan; dünya fırtınası karşısında sinmiş, dünya fırtınasını istismar eden; hiçbir bakımdan enerjisi bulunmayan, her bakımdan aşırmacı olan; özgünlükten yoksun olduğu için sıradan, sıradanlığı içinde özgün olan; girişenliği olmaksızın, kendisine inancı olmaksızın, halka inancı olmaksızın, dünya çapında tarihsel bir çağrıda bulunmaksızın kendi arzularıyla pazarlık eden; kendisini önderlik etmeye mahkum gören ve dinç bir halkın ilk gençlik dürtülerini -gözleri olmayan, kulakları olmayan, dişleri olmayan, hiç bir şeyi olmayan- kendi yaşlı çıkarları uğruna saptıran, -gözsüz, kulaksız, dişsiz, hiçbir şeysiz- süfli bir ihtiyar olan Prusya burjuvazisi, bir tür *toplumsal kast* düzeyine düşmüştü. Mart Devriminin ardından kendisini Prusya devletinin başında bulan *Prusya burjuvazisi* işte böyleydi.

Kolonya, 11 Aralık 1848

Seçme Yapıtlar-1, Sol Yayınları, s.169-173

Burjuvazi ve karşı-devrim

Karl Marx

...

Prusya burjuvazisi devlet gücünün doruğuna, arzu ettiği bir biçimde, *krallık* ile girişeceği *barışçıl bir pazarlık* ile değil, bir *devrim* ile oturtulmuştu. Krallığa karşı, yani *kendisine* karşı kendi çıkarlarını değil, *halkın çıkarlarını* korumak zorundaydı, çünkü burjuvaziye yolu açan bir *halk hareketi* olmuştu. Ama onun gözünde krallık, ardında kendi dünyevi çıkarlarının gizlenecek bir yer bulacağı Tanrı inayeti paravandan başka bir şey değildi. *Kendi* çıkarlarının ve bu çıkarları ile uyum içerisinde olan siyasal biçimlerin dokunulmazlığı, anayasa dillerine çevrildiğinde şöyle oluyordu: *Krallığın Dokunulmazlığı.* Alman ve özellikle de Prusya burjuvazisinin *anayasal monarşiye* olan çılgınca düşkünlüğü bundandır. Dolayısıyla, Almanya'daki yankılarıyla birlikte Şubat Devrimi, devlet yönetimini kendi ellerine bıraktığı için Prusya burjuvazisi tarafından hoşnutlukla karşılandıysa da, egemenliği ne yerine getirmeyi arzuladığı ve ne de yerine getirebileceği koşullarla kuşatıldığından, bu, aynı zamanda onun hesaplarını da altüst etti.

Burjuvazi parmağını bile oynatmamıştı. Kendi savaşını halka verdirtti. Kendisine devredilen egemenlik, bundan ötürü, hasmını yenilgiye uğratmış bir generalin egemenliği değil, muzaffer halkın kendi çıkarlarının korunmasını emanet ettiği bir Halk Güvenliği Komitesinin egemenliği idi.

Camphausen, bu durumun verdiği son derece büyük rahatsızlığı hala hissetmekteydi ve kabinesinin bütün zaafı bu duyguya ve bu duyguyu yaratan ortama bağlanabilir. Hükümetinin en utanmazca eylemleri, sanki bir yüz kızartısı ile renkleniyor. Apaçık *utanmazlıkta* ve *küstahlıkta*, *Hansemann* dokunulmazlığa sahipti. Vurdukları kırmızının *rengi*, bu iki boyacı arasındaki tek farktır.

Prusya Mart Devrimi, 1648 *İngiliz*, ya da 1789 *Fransız* Devrimi ile karıştırılmamalıdır.

1648'de, burjuvazi, monarşiye karşı, feodal soyluluğa karşı, ve resmi kiliseye karşı modern soylulukla bağlaşıklık kurmuştu.

1789'da, burjuvazi, monarşiye, soyluluğa ve resmi kiliseye karşı halk ile bağlaşıklık kurmuştu.

1789 Devrimi, model olarak (hiç değilse Avrupa'da), yalnızca 1648 Devrimine, ve 1648 Devrimi de yalnızca Felemenklerin İspanya'ya karşı ayaklanmasına(*) sahipti. Her iki devrim de, yalnızca zaman olarak değil, içerik olarak da, modellerinin yüz yıl ötesindeydiler.

Her iki devrimde de, hareketin *gerçek* öncüsünü oluşturan sınıf burjuvaziydi. *Proletarya ve kentlilerin burjuvaziye dahil olmayan katmanları* ya henüz burjuvazininkinden ayrı çıkarlara sahip değillerdi, ya da henüz bağımsız olarak gelişmiş sınıflar ya da sınıfların alt-bölümlerini oluşturmuyorlardı. Bundan ötürü, örneğin Fransa'da, 1793'ten 1794'e kadar olduğu gibi, burjuvaziyle karşı karşıya geldiklerinde, burjuvaziye *özgü bir biçimde* olmasa bile, yalnızca burjuvazinin çıkarlarının gerçekleşmesi için savaşım verdiler. *Tüm Fransız terörizmi, burjuvazinin düşmanlarıyla*, mutlakiyet ile, feodalizm ile ve darkafalılık ile *avamca* hesaplaşmaktan başka bir şey değildi.

1648 ve 1789 Devrimleri, *İngiliz* ve *Fransız* devrimleri değillerdi; bunlar *Avrupa* tarzında devrimlerdi. Bunlar toplumun *belirli* bir sınıfının *eski siyasal düzen* karşısındaki zaferi değillerdi; bunlar *yeni Avrupa toplumu için siyasal düzen ilanlarıydılar*. Burjuvazi bu devrimlerde galip geldi; ama burjuvazinin *bu zaferi*, o sıralar, *yeni*

(Devamı s.35'te)

(*) Burada İspanya İmparatorluğunun bir parçası olan Felemenk'teki (bugünkü Belçika ve Hollanda) 1566-1609 burjuva devrimine değinilmektedir. Bu devrim burjuvazinin ve halk yığınlarının anti-feodal savaşımı ile İspanyol egemenliğine karşı verilen ulusal kurtuluş savaşını tek bir bütün haline getirmişti. Bir dizi yenilginin ardından İspanya, 1609'da, Hollanda burjuva cumhuriyetinin bağımsızlığını tanımak zorunda kaldı. Felemenk'teki 16.yüzyıl burjuva devrimi, Avrupa'daki muzaffer burjuva devrimler çağına öncülük etmiştir. Bugünkü Belçika'nın sınırları 1714'e kadar İspanya'nın elinde kalmıştır.